

НАШЕ ЖИТТЯ OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVIII, Ч. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1991 — JUNE

No. 6, VOL. XLVIII

ЗМІСТ

Лев Олександрович. Єдність?	1
Наталка Білоцерківець. Україна	2
Любов Дражевська. Олена Пчілка — Зірка українського відродження ..	3
Олена Пчілка. Радощі й смуток	6
Юрій Пригорницький. Інтерв'ю з Депутатом українського парламенту ..	7
Христя Алчевська. Крик чайки	9
Ольга Ісаєвич. Львівська Мала Академія Наук	10
Стефанія Гнатенко. Мистецтвознавча спадщина Павла Ковжуна	14
Богдан Ігор Антонич. Два серця	16
Любов Дмитришин. На весіллі нам ладкали свахи...	17
Ольга Руденська. "Вибери мене..."	18
Вісті з централі	19
Ірина Руснак. Праця музейно-мистецької референтури	19
Любомира. Куток поради	20
Our Life	
The Architecture of Sovereignty. Interview with a deputy of the Ukrainian Parliament	21
From the Desk of the Welfare Chairman	23
The Ukrainian Museum — A Cultural Experience	25
Two Exhibitions Opened in May at the Ukrainian Museum	25
Христя Навроцька. Наше харчування	26
Дописи Відділів	27
Пожертви	30
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36
Загальні збори Відділів	37

На обкладинці: *Едвард Козак: "Маю жінку молоду..."*. Гуаш.
Our cover: *Edvard Kozak. "I have a young wife..."*. Gouache.

Редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англійської частини — **Марта Бачинська**
Адміністратор — **Наталія Дума**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Любов Волинець
Христя Навроцька — з уряду (пресова референтка Головної Управи)
Іванна Рожанковська
Ольга Руденська
Марія Савчак — з уряду (Голова Союзу Українок Америки)
Тамара Стадниченко-Корнелісон

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак — голова
Іванна Ратич — 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Ірина Чайківська — протоколярна секретарка
Марія Томоруг — кореспонденційна секретарка
Розалія Полчій — англійська секретарка
Рома Шуган — скарбнича
Марта Данилюк — фінансова секретарка
Ірина Куровицька — вільний член
Лідія Білоус — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак — музейно-мистецька
Ольга Тритяк — виховна
Ліда Черник — суспільної опіки
Анна Кравчук — стипендій
Христя Навроцька — пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина — Дітройт
Марія Одежинська — Філадельфія
Надія Савчук — Нью-Йорк
Марія Крамарчук — Північний Нью-Йорк
Татяна Рішко — Нью-Джерсі
Іванна Шкарупа — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Валентина Чудовська — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська — голова
Лідія Дяченко — член
Таїса Турянська — член
Надя Бігун — заступниця
Лідія Фіцалович — заступниця

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

РЕДАКЦІЯ / АДМІНІСТРАЦІЯ

108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 533-4646

Редакція: (212) 674-5508

Fax: (212) 254-2672

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 Second Avenue
New York, NY 10003

(212) 228-0110

Fax (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W24HG
England

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug.
by Ukrainian National Women's League of America, Inc.,
108 Second Avenue, New York, NY 10003.

ISSN 0740-0225

Postmaster: send address changes to
"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

ЄДНІСТЬ?

Київ, 1990 рік. Фото В. Хомєнка

Kiev, 1990. Photo: V. Chomenko

Протягом останніх двох років гасло «Єдність» стало свого роду мантрою* на Україні (ми, діаспорці, протягом десятків років зужили літри друкарського чорнила на цю тему і, як виглядає, виписалися). На зборах, на з'їздах Руху, на протестних демонстраціях його скандують в унісон тисячі осіб. Торік, на закінчення великоднього концерту у Львові, на вщерть заповненому стадіоні «Україна» (раніше він мав назву «Дружба», хоч дружби не було), соліст заспівав «Боже, вислухай благання», при чому останній рефрен повторив з 15 разів:

В єдності сила народу,
Боже, нам єдність подай.

Мантра. Ефект був високий. Люди, які оце вперше після довгих років святкували відкрито Великдень, які ще півтора року раніше робили мітинги коло стадіону «Дружба», бо до стадіону їх не пускали, тепер жили під демократичною владою Львівщини і могли вільно співати побожні пісні. І повторяти десятки разів недавно заборонені куплети. Того пізнього вечора, після довгого, вільного, різноманітного концерту на стадіоні з тридцятитисячною масою народу можна було намацати єдність.

* Мантра — будійський монотонний спів.

Подібно було у Філядельфії на початку липня 1776 року.

Тоді 56 членів конгресу схвалили декларацію незалежності американських колоній, в якій засуджували вчинки Богом помазаного короля Британії і зривали з ним зв'язки. Це був ризикований крок і його успіх залежав від єдності. Філядельфійський друкар і видавець Бенджамін Франклін, підписуючи декларацію-виклик силам, які вирішували життя і смерть, напівжартома сказав: «Мусимо усі триматися разом, інакше усі повиснемо окремо». (Це влучніше звучить в англійському оригіналі: "We must all hang together, or assuredly, we shall all hang separately").

Єдність має своє місце, але єдність також є кроком у процесі розвитку. Її можна накинути обставинами, але зайво вдавати, що вона є, коли її підтримують штучно. Подібно як колишня назва львівського стадіону — «Дружба». Єдність також може стати стерильною. І в тому нема нічого страшного. Після великої зміни, здійсненої при допомозі єдності, себто в часі тих перших, політично примітивних кроків у процесі розвитку, група, громада чи нація можуть собі спокійно жити без єдності, без скандування в унісон, займатися своїм ділом.

Аналогія для цього є у будівництві. Колись наші предки, будуючи стодолу, збиралися разом і в єд-

УКРАЇНА

*Україно моя! Батьківщино моя!
Чиста юність і соняшна мріє!
Не кричатиму я, що довіку твоя,
Ти й без того мене зрозумієш.
Я не знаю, що можу для тебе зробити,
Знаю певно — без тебе не жити.
Ти навчила мене світ великий любити:
Нині вчуся тебе любити.
І, вростаючи в гори твої і поля.
Цілий світ обіймаю очима,
Друже, глянь, яка гарна планета Земля,
Коли є на землі Батьківщина!*

„Віра” ч. 2, 1991 р.

ності підносили стіни. Нині, коли починають будувати 80-поверховий хмародер, дуже яскравим є брак єдності. Групки робітників роблять своє, не звертаючи увагу на інших: тут два-три збивають форми з дощок; тут чотири заливають цемент; там два копають рівчак на трубу; там один мурує цеглу. Одні одним не мішають, але між одними і другими є респект до їхнього діла. Політично кажучи, усі вони творять коаліцію, наслідком якої є хмародер.

Єдність має своє місце. Потім треба плекати респект, толеранцію і творити коаліції.

57 років тому у Станиславові, нинішньому Івано-Франківську, на відкритті Українського Жіночого Конгресу виступила голова Союзу Українок Мілена Рудницька. Там, за її словами, «Зібралися жінки у свідомій співвідповідальності за українську дійсність, як свідомі співтворці української майбутності».

Рудницька говорила тоді: "Найбільш неетичні вчинки, яких ніколи не зробила би чесна одиниця в приватнім житті, стали допустимі, добули собі право горожанства в житті громадським. А в слід за тим іде безупинне недовір'я одних до одних, бажання перехитрити політичного противника, нетерпимість і злоба, брак взаємного розуміння і виrozumіння".

Її промова була віддзеркалена в резолюціях конгресу: "Осуджуючи неетичні методи політичної боротьби та витрачування національної енергії на внутрішні міжусобиці, — закликаємо українське жіноцтво не підпадати руйнівним впливам, а навпаки, стати чинником національної консолідації".

Це було сказане 1934 року. Нині, мабуть, не один погодиться, що ці слова актуальні і сьогодні. Безумовно. Нині дехто ще будує стодоли «на громадських засадах» і нині у Британії деякі багатші люди

купають собі котеджі зі стріхою і платять великі гроші тій горстці майстрів, які ще вміють пошивати дахи соломою. Але нам треба будувати хмародери і водопроводи замість колодязів.

Про це говорив у березні ц.р. політолог професор Колумбійського університету Олександр Мотиль. Аналізуючи в інституті ім. Гаррімана референдум, який саме відбувся на Україні, він доводив, що наслідки цього опитування підтримають Рух, а також голову Верховної Ради Леоніда Кравчука, який взяв квазі-тітовський курс «націонал-комуніста», а ті тверді елементи КПРС хоч-не-хоч будуть змушені змінити свій напрям, коли бачитимуть, що імперія розпадається і вони не можуть надіятись на певну підтримку центру. Проф. Мотиль передбачає велику коаліцію в Україні, у склад якої входитиме Рух, «тітоїсти» типу Кравчука і багато «неухильних» партійців. А того роду коаліція, з її масовою підтримкою (Рух), зі зв'язками до існуючих державних установ (компартійці) і доступом до ресурсів, які ще є в запасах республіки, — вважає він, — матиме кращі шанси розвинути радикальні економічні і політичні зміни.

Коли українці послухають Мілену Рудницьку і союзянок 1930-их років і уникатимуть нетерпимість і злобу, не витрачуватимуть національної енергії на внутрішні міжусобиці і спробують створити велику коаліцію, про яку говорив Олександр Мотиль, є шанси, що буде збудований солідний хмародер, в якому житимуть люди, а хати зі стріхою мають місце в музеях і на посіпостях багатих англійців.

Можна обійтися і без єдності, аби були респект і толеранція і політична коаліція для здійснення взаємовигідних цілей.

Лев Олександрович

ОЛЕНА ПЧІЛКА — ЗІРКА УКРАЇНСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Олена Пчілка. Olena Pchilka
Фото з Архіву У.М. в Нью Йорку

Передруковуємо цю статтю з книжечки "Визначні жінки України", вид. Об'єднання Українських Жінок на Еміграції, Зах. Німеччина, 1950. Статтю написано на підставі "Автобіографії" Олени Пчілки (1950) і розповідей її дочки, Ізидори Косач-Борисової.

"Піти в рай" — зветься іти гуляти на високий берег Дністра, на Шаргородську гору, милуватися широким краєвидом, ярами з різнокольоровими глинами, збирати кременці.

"Ходять у рай" Олеся й бабуня.

Олесі — 7, бабуні — 70. Поволі йде бабуня, ноги старі вже. Очі молоді, сірі. Бабуся сидить, дивиться на широку Дністрову долину. Олеся збирає кременці чудернацькі — набрала цілу отару, бо кожний кременець на якусь тваринку схожий.

Потім бере бабуня Олеся за ручку, ідуть по хатах. Бабуня перемальовує малюнки в селянських хатах; багаті подільські орнаменти на печах, коло вікон. Дома сидить бабуня за письмовим столом, читає, перемальовує орнаменти. Тихий захід довгого трудового життя. Сиве волосся, гострі очі. Олеся грається тихенько коло бабуні.

Студенти, учні і вчителі приходять з навколишніх сіл до Могильова-Подільського поговорити з Оленою Пчілкою — Ольгою Петрівною Косач, порадитися, показати свої вірші. Вся українська інтелігенція — і стара нечисленна, і нова — революцією народжена і з сіл піднята — знає Олену Пчілку. Всі читали книжки,

що вона написала, видала, переклала, бачили візерунки, що вона збрала, знають часописи, що вона редагувала, чули про її діяльність, з побожністю ставляться до матері найбільшої української поетки покійної Лесі Українки.

... Захід життя. На портреті, намальованому за три роки до смерти малярем Красицьким, сидить у кріслі стара жінка з гострим поглядом, правильними рисами обличчя. На портретах з молодих років — вродлива молодиця в українському вбранні, або вишукана пані з льоконами у старовинній мережаній сукні.

Жила 81 рік. Працювала все життя: виховувала дітей і онуків, писала й перекладала, редагувала, збирала українські етнографічні матеріали і опрацювала науково. Була яскравим носієм українського відродження і живою людиною: любила природу, музику, співи, квіти, театр, дітей, веселе товариство, гарні книжки, змолоду любила танцювати, гарно одягатись. Була різнобічно обдарована: писала оповідання, вірші, статті, наукові розвідки, була одним з творців української літературної мови, грала в театрі, малювала, побудувала будинок за власним проектом,

з любов'ю і успіхом вирощувала квіти й овочі.

Була яскравою зіркою в сузір'ї талановитої української інтелігенції: приятелювала з Лисенком, Старицьким, Нечуєм-Левицьким. Як магнет притягала молодших — Коцюбинського, Олеса, Франка. Змолоду й до старости була ідейно-принципова, рішуча, активна, працьовита.

ПЕРШІ РОКИ ЖИТТЯ

100 років минуло 30-го червня 1949-го року з дня народження Олени Пчілки.

1849 рік. Серце мальовничої Полтавщини — Гадяче. Тихий прозорий Псьол, луки й ліси навколо провінційного містечка.

В будинку, соломою критім, живе гадяцький поміщик Петро Якимович Драгоманів. Колись він був блискучим петербурзьким урядовцем — скінчив аристократичне "Училище Правоведения", обертався серед столичної молоді, писав вірші, потім був юристом у Міністерстві Закордонних Справ. Брат його був блискучим військовиком.

Ідеї французької революції віють у холодній російській столиці. Брати Драгоманови свободолюбні; демократично настроєні. Яків гине в Сибіру, бо замішаний у повстанні декабристів. Петро йде у відставку, рве старі зв'язки і приносить до рідного Гадячого свої вільнолюбні настрої.

Петербурзький аристократ і поет одружується з хуторяночкою Єлизаветою Цяцькою, яка ледве вміє читати, перебудовує садибу. Тесть привозить з "Цяччиного Хутора" кілька вуликів, іде тихе патріархальне життя. Вільнолюбні ідеї панують у обійсті Драгоманових, і кріпаки живуть з господарями, як члени родини, але місцеве дворянство не допускає Драгоманова до служби.

П'ятеро дітей Драгоманових ростуть у гадяцькій садибі. Серед них Михайло — майбутній український політичний діяч і Ольга — майбутня українська письменниця і діячка. Господарством клопочеться мати, а батько все за книжками, хіба що мати попрохає поїхати глянути, чи добре з сіном пораються — тоді він іде за дві верстви на хутір і дітей з собою бере.

Двірська челядь, гадяцька людність оточує дітей, українська пісня, приказка, народня обрядність. Любили розповідати сни і відгадувати їх. Мати мала гарний голос, співала як шила.

Батько сам учив дітей, прищеплював їм гарні смаки, читав кращих російських авторів. Українські нечисленні видання не доходили до Гадячого. З раннього дитинства знали діти Пушкіна, Лермонтова, Гоголя.

Олена Пчілка пише в своїй біографії:

"На весь вік зосталось у мене враження від того, як батько читав мені, дівчаткові, перший раз Гоголевого "Тараса Бульбу": тато покликав мене під яблуню і почав читати. Здається ті яскраві малюнки чудового твору вквалися з одного разу навки мені в пам'ять".

Так росли діти: українська стихія і кращі зразки чужої літератури. Міцна любов до свого, але й розвинений літературний смак, широка освіта.

Батькові завдячують Михайло Драгоманів і Олена Пчілка широту своїх поглядів, розвинені інтелектуальні інтереси, свободолюбство, гуманізм.

Материним пісням, оповіданням баби-Лизавети, українському Гадячому завдячують Михайло Драгоманів і Олена Пчілка свою стихійну любов до України й української культури, свою відданість українській ідеї.

ШКІЛЬНІ РОКИ

З двох сестер Оля виділяється здібностями і любов'ю до читання, до гарних віршів.

Батько вирішує не віддавати її до гадяцького пансіону, де вчилася старша сестра з іншими провінційними панночками, він хоче відіслати Ольгу десь до великого міста, може навіть до Петербургу. Батько пише заяви в різні міста, наказує Олі молитися, щоб її прийняли в науку до аристократичного петербурзького Смольного Інституту, Оля б'є поклони і тихенько молиться:

"Боже милостивий, Боженьку мій, зроби так, щоб мене не прийняли". І Олю до жодного "Інституту Шляхетних Дівчат" не прийняли.

Тим часом старший брат Михайло вступив до Київського Університету. Приїжджав на Різдво додому. Топили соломою груби і слухали — не наслухалися оповідань про Київ, про студентське життя, про новий громадський рух, що саме тоді, в 60-х роках, народжувався.

Смерть батька була першою трагедією в житті Ольги. То було влітку 1860 року, а на наступне Різдво знову приїхав студент Михайло і сказав, що крайня пора почати Олі серйозну науку.

Всі домашні уболівали, що бідна дитина їде серед зими в далеку дорогу, але зразу після Водохрища загорнули Олю в кожухи і посадили поруч із братом у санки.

Пізненько увечорі 4-го дня побачили Лавру, а ще пізніше замерзлі мандрівники одігрівались у теплій Київській квартирі.

"Кіт у чоботях" — сказали на Олю. А була вона взута в гарні оксамитні чобітки.

Пансіон Нельговської, де вчилася Ольга Драгоманова, був однією з кращих учбових установ свого часу. Славетний лікар і педагог Пірогов викладав природознавство і фізику, історію читав Михайло Драгоманів. Досконало вчили німецької та французької мови.

Свята проводила Ольга в родині брата, який одружився в 1863 році. Там зустрічалась вона з передовою українською інтелігенцією. Багато читала.

Як не парадоксально, а перше оповідання Ольги Драгоманової-Косач — Олени Пчілки — було надруковане німецькою мовою. В 1866 році загадав учитель німецької мови написати гумористичне оповідання на довільну тему. Ольга старанно виконала

завдання. Вийшло таке миле оповідання про пригоди панночки та її капелюха на Дніпрі, що німець умістив його в німецький журнал, а сімнадцятирічній авторці наговорив багато компліментів, радив і далі писати.

Весною 1869 року Ольга Драгоманова закінчила пансіон.

ЕТНОГРАФІЧНІ ЗАХОПЛЕННЯ

Провінційальна волинська шляхта любить потанцювати. Загорнуті в кожухи і ведмежі шуби з'їжджаються в санках панночки і пані з навколишніх маєтків до Звягля, приїжджають міські урядовці: а ще більше розваги, коли поблизу стоїть полк і на балю золотом виблискують мундири старшин.

Гримить полкова музика, кружляють пари. В душній залі мішаються російська, польська, французька мови.

Любить потанцювати і молода пані Косач, дружина звягельського урядовця Петра Антоновича Косача. Струнка і гарна на вроду Ольга Петрівна — великі сірі очі, чорне волосся, м'яке слов'янське обличчя.

Крутять у вальсах і кадрилих елегантну красуню, але потім гості не можуть утриматися, щоб між собою не висловити здивування щодо деяких звичок і нахилів пані Косач:

"Подумайте! В хаті говорять хлопською мовою! Так, так пані Косач з чоловіком і дітьми говорить по-хлопському".

"Пані Косач знову була у хлопському убранні! І хусткою пов'язалась!"

"А її діточки тільки по-хлопському говорять і одягнені у волинські свиточки..."

Дійсно, Ольга Петрівна постійно вживає української мови. Дитячі роки в Гадячому — серці Полтавщини, юнацькі — серед київської української інтелігенції, в 19 років одруження з молодим українським шляхтичем — Петром Косачем. З ним познайомилась в українському київському товаристві і в 1869 році переїхала на Волинь, бо пан Косач дістав у Звяглі посаду.

В ті роки — 60-ті — 70-ті минулого століття — українська інтелігенція, доти зрусифікована або спольщена, поступово "знаходила Україну", а насамперед вияви її національної окремішності: мову, пісні, вишивки.

Ще був живий у пам'яті живих свідків геніяльний селяк Тарас Шевченко, якого раз бачив і сам пан Косач, ще заходила до Косачів його невдала любов — Лукерія. Прокидались романтичні настрої щодо української історії. Інтелігенти любили послухати кобзарів, пані любили ходити в українських убраннях. Соціальні і державно-національні ідеї мало в кого були ясно окреслені, більше було сантиментів, аніж концепцій, проте всі адепти українського відродження — вчителі, артисти, студенти — вважали своїм обов'язком збирати етнографічні матеріали: пісні, думи, приказки, вишивки.

Ще точилися дискусії — чи можна писати українською мовою наукові твори, чи повинна вона лишатися тільки "для хатнього вжитку".

Ольга Петрівна Косач не ламає собі голову над соціальними конфліктами. Вона стихійна українка, вона гаряча людина, вона жива дочка свого часу — і все своє єство ставить на службу українського відродження.

В своїй автобіографії Ольга Петрівна написала так:

"Ще в гурті брата Михайла я захопилась етнографією. Цей нахил до записів етнографічних я привезла з собою у Звягель. Та який багатий ґрунт я знайшла на Волині!

Вся ця країна, а надто Звягельщина, мене чарувала. Мова волиняків мені здавалась розкішною, чарівною. Правда, були особливості, відмінні від моєї рідної Полтавщини, але це мені особливо подобалось. Вишивки — непочатий край!"

Робота "Український орнамент" з'явилась друком під псевдонімом Олени Пчілки в 1876 році. В ній зібрані кращі зразки волинських вишивок, вона й досі є одна з кращих праць в цій галузі.

Дружина "єво превосходительства" не відмовляється потанцювати у веселому товаристві, вона сміється з знайомих курсисток, що ходять стрижені і підкреслено просто вдягнені — вона надто любить життя, щоб не використовувати всіх його малих радощів.

Револьюційні ідеї далекі їй. У патріархальному Гадячому вона не бачила гострих соціальних протиріч. Всі дружньо жили на обійсті Драгоманових. Ольга Косач не згодна з революціонерами-народовольцями, що перевдягаються в селянську одягу і йдуть "пропагувати серед народу". Вона виросла серед народу, думає, що знає його, і їй не треба підроблятися, щоб заслужити довір'я.

До неї ходить бабуся Коржинська — ходячий збірник усяких народніх переказів. Два лірники сидять у панській хаті і співають своїх пісень.

Невеличкий гурток українців об'єднується коло Ольги Петрівни, і їм щастить видати кілька українських книжок. Ще в 1869 році двадцятирічна пані Косач кладе у Звяглі початок Громадської бібліотеки з самих українських книжок.

ДІТИ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

Одна пані розповідала Ользі Петрівні:

"Якось весною проходила я мимо Вашої домівки. Я ще не знала ваших дітей. Бачу в садочку проходить двоє діток в українському убранні: дівчинка-волинянка, хлопчик обстрижений ніби по простому і теж у волинській свиточці, вишитій на волинський зразок. Це мене здивувало. Я стала прислухатися, що ті діти говорять між собою. Коли це дівчинка обізвалась до хлопчика:

"Чуеш, як півник співає?"

"Що це таке?" — говорять теж по-хлопському!"

То були старші діти Ольги Петрівни — Михайло і Леся, їх убрання були даниною маминим захопленням етнографією.

В своїй автобіографії Ольга Петрівна пише:

"Головне моє завдання було — виховати Лесю і Михайла... До шкіл діти нікуди не їздили. Мені тоді здавалось, що школа зразу ж зруйнує моє змагання виховати дітей в українській мові. Це був даремний страх, бо потім я побачила, що коли дітей добре вправлено в українській мові, то школа того не руйнує..."

Діти знаходили товариство серед сусідніх дітей. З великою охотою читали Кулішеві твори, оповідання Марка Вовчка, "Пана Твардовського" — Гулака-Артемовського. Великим вкладом були Андерсенові казки у перекладі Старицького і сербські казки в його ж перекладі. Ольга Петрівна і сама перекладала для дітей, приготувала збірничок "Українським дітям". Леся і Михась і собі сиділи коло мами, перекладали, писали власні твори: сестра — вірші, брат — прозу.

Злі язика говорили про Ольгу Петрівну, що вона дітям солодкого не дасть, поки вірша не напишуть, але чого злі язика не скажуть! Навпаки, діти її згадують, що вона любила повторювати: "Не угашайте духа дітей".

До дітей же була дуже уважна — розповідала їм вірші й казочки, які сама вигадувала. Не любила російських дитячих журналів, казала, що вони "сюсюкають" з дітьми. Передплачувала для дітей юнацькі журнали — "По морю і суше" та "Мір приключеній". Знайомила їх з західною літературою.

З малої Лесі виросла найбільша українська поетка — Леся Українка, яка уважній матері завдячує ранній спалах свого яскравого таланту.

Народження в 1877 році ще однієї дочки Ольги Петрівни. Вона виготовила до друку збірник перекладів Гоголя і написала передмову, де висловила свої погляди на українську літературну мову. Щодо мови, то Ольга Петрівна була новаторкою і сміливо творила нові слова, яких досі бракувало в літературній мові. Її та Старицького називали ковалями за таку звичку.

В 1882 році народилась дочка Оксана, в 1884 — син Микола і в 1888 році найменша — Ізидора, яку Ольга Петрівна називала "моя красуня" і з якою жила останні роки життя. Двоє старших рано померли: Михайло, що став талановитим фізиком і в 34 роки професором, помер в 1903 році від випадкової хвороби, Леся померла в 1913 році. Двоє дітей після революції опинились на чужині.

Тепер, в 1949 році, через 100 років після народження Ольги Петрівни, живе 15 нащадків її, розкиданих у Німеччині, Чехії, Італії, Росії, Канаді, з них 7 правнуків — найменшим Ганнусі і Робертіві по 1 рокові.

Носієм сімейного літературного таланту є письменник Юрій Косач — онук Ольги Петрівни.

(Продовження в наступному числі.)

ОЛЕНА ПЧІЛКА

РАДОЩІ Й СМУТОК

Два паниченьки моторні край воріт
Роздивлялись на весілля через пліт,
На весілля те мужицькеє просте,
Розмовляючи про сєє та про те.
«Чуєш, братику! — так перший промовляв,
Що попереду стояв та пильнував. —
Чуєш, бубни тут як весело гудуть!
Бачиш, танці тут як втішливо ідуть!
Тропака як хлопці шпарко, хвацько б'ють!
Цокотять підківки жваво в молодиць,
Мають стьонжки вкруг дівочих свіжих лиць!
І веселістю найщиршою горять
Очі всіх, промінням радісним блищать,
Ех, їй-Богу, єсть щасливий оцей гурт!
Щастя справжнєє вживається отут...
Невеликі їх потреби — се дарма!
Та зате в їх смутку нашого нема.
Ми живем нехай в достатку, у добрі
Так од нас вони щасливіші далєбі!
Що з розкошів, що з достатку нам того?
Світом нудимо, страждаєм од всього!»
«Так то так! — товариш другий одповів. —
Та одно тобі сказати б я хотів!
З сього гурту, мабуть, всякий би волів
Помінятися хоть зараз на твій стан.
(Хай багацько, кажеш, має він доган!)
Але ти не схочеш стать на місце їх:
Кинуть «смуток», заживати їх «утіх!»
Стиха заздрісний од плоту одступивсь,
Де на більшеє він щастя задививсь;
До будинку ж свого «сумного» подавсь,
До товариша чогось не озивавсь...

Ірина Твердохліб. Життя. Лінорит.
I. Twerdochlib. Life. Linoleum cut.

АРХІТЕКТУРА СУВЕРЕННОСТІ

ІНТЕРВ'Ю З ДЕПУТАТОМ УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ, ЧЛЕНОМ
НАРОДНОЇ РАДИ, АРХІТЕКТОРОМ ЛАРИСОЮ СКОРИК

Нещодавно в Америці перебувала представницька делегація Верховної Ради України. Народні депутати зустрічалися з конгресменами і сенаторами США, брали участь у цікавих дискусіях з відомими урядовими особами. Активно в цих зустрічах була, зокрема, Лариса Скорик — знана українська парламентаристка, людина прогресивних поглядів. У дні візиту делегації і було взято це інтерв'ю.

— *Пані Ларисо, вас знають в Україні і за її межами, як політика, що обстоює необхідність радикальних реформ. Скажіть, будь ласка, коли до вас прийшло усвідомлення необхідності щось змінювати у своєму суспільстві?*

— Скажу щиро: я розуміла, відколи зформувалася моя свідомість, що все в нашому житті якось не так влаштовано, як мусіло б бути... Але спершу, думки про необхідність змін були на рівні дитячому і юнацькому, а вже зрілість принесла мені абсолютне переконання в тому, що так, як ми живемо, як ми жили до сьогодні, — таке існування є негідним людині.

Дійти до такого висновку мені допомогла моя професія. Архітектори цікавляться всім — і духовним, і матеріальним, і економікою, і політикою, і медициною, і освітою... Заглиблюєшся в усе це — й бачиш, наскільки все в нас поруйноване. Такою мірою поруйноване, що... або будемо, або не будемо.

А щоб бути, ми повинні багато чого змінити.

— *Архітектуру завжди називали мистецтвом королів. Проте ми з вами добре знаємо "мистецтво райвиконкомів"... Які королі — така й архітектура?*

— Справді, архітектура в цій ситуації найбільш чесно віддзеркалила дійсність, у якій ми жили, тих, хто нами керував, і те, до чого ми дійшли. Адже ж фактично архітектури, як високого мистецтва, в нас немає. Все те жахливе, що набудоване в наших містах і селах, не має жодного відношення навіть до нормального будівництва, не кажу вже про Архітектуру з великої літери.

— *Скажіть, будь ласка, що відбулося в Києві 8-го березня?*

— Уперше відбувся мітинг, альтернативний до святкування отого Дня 8-го березня, якогось дивного свята, якого я, чесно кажучи, всерйоз ніколи не святкувала, ставилась до нього з достатньою дозою іронії. Вважаю, що святкування за... біологічним поділом — це щось надто кумедне...

Проте саме в цей день зібралися жінки на знаменитому київському майдані Незалежності, щоб заявляти свою позицію і показати, що, мабуть,

суспільство є zagrożене понад міру, коли вже "прекрасна стаття" на свої не дуже міцні плечі змушена, зобов'язана й хоче взяти тягар наших змін... Це зібралися солдатські матері, прийшли представниці Союзу Українок, жіночої громади Руху, екологічної асоціації "Зелений світ". Були, нарешті, просто звичайні жінки, які збагнули, що пропадають їхні діти, бо живемо в місті, біля якого сталося оте Чорнобильське лихо. До того ж — як годувати дітей, коли крамниці порожні? Як зробити так, щоб діти зростали в атмосфері високої духовності?..

Все це разом і вивело жінок на майдан. У той день, коли треба було хоч трішечки передихнути, спочити, — вони таки покинули все і прийшли сказати: ми стоїмо за демократичні переміни, вимагаємо кращого життя, вимагаємо для своїх дітей національної армії, аби наші діти служили в Україні, а не пропадали десь у далеких сибірах чи в "гарячих точках" міжнародних конфліктів...

Той мітинг справив на мене, щиро кажу, якесь таке... *будуюче* враження; мені все здавалося, що під тягарем своїх щоденних турбот, які, справді, відіграють неймовірно руйнуючу роль, жінка повністю виключилася з громадського життя, зосередившись на побутовому виживанні, на щоденному порятунку дітей, сім'ї. Але тут я переконалася, що наше жіноцтво політизувалося. І я вважаю: оскільки воно і кількісно і якісно є великою силою, — той факт, що українська (та й не лише українська) жінка прокинулася до громадянської свідомості, — багато важить.

— *Але чи скрізь жіноцтво прокинулося?*

— Ні, мабуть, не скрізь і не всюди. Та коли я поїздила по Луганщині, по Донеччині, по Черкащині, по Чернігівщині, коли поспілкувалася перед референдумом з багатьма людьми, — то помітила, що жінки болісніше, відвертіше і, скажу так, адекватніше реагують на все, що в нас відбувається, навіть ніж чоловіки. Йдеться про найширші верстви жінок. Свідомість їхня є набагато вищою, порівняно до тієї, що була два роки тому, коли я проводила свою виборчу кампанію. Тоді я бачила, що чоловіки політично заангажовані більше.

Тепер ситуація змінилася.

— *Якою, пані Ларисо, вам уявляється майбутня нова Україна? Якою уявляється жінка в цій державі?*

— Уявити нову Україну мені напрочуд неважко. Я добре усвідомлюю наші демократичні традиції і те, що коли була хоч якась змога відродити власні

державні структури в Україні, або й державність (а були вже дві такі серйозні спроби), то перше, що керувало нами, — це неодмінно потреба демократизації, демократії.

Ось чому Україна уявляється лише як демократична. Як держава з великим наголосом на відродженні сільського господарства — і то на найкращому світовому рівні, бо з такою землею гріх не поставити аграрне виробництво на передові позиції.

Уявляється Україна державою великої моральності. Адже християнська мораль і демократичний наш світогляд, об'єднані воєдино в християнсько-демократичний світогляд, — це, може, те головне, що маємо відродити насамперед. І на такій основі, я думаю, ми можемо бути дійсно тим наріжним каменем, про який говорив свого часу М. Костомаров... Тобто — наріжним каменем для цивілізованого європейського світу. Може, це звучить якось занадто максималістськи, занадто самонадіяно, і хтось це сприйме з іронією. Проте я хочу, щоб мене зрозуміли: слов'янський світ є надзвичайно складним. Особливо ускладнилося все внаслідок того, що Російська імперія сотні років викорчувувала у тому світі паростки демократії. Царизм це робив дуже успішно — в тій же Росії віками ніяка демократія не прокидалася.

А Україна знала демократію. Тому наш обов'язок — показати в слов'янському світі наше розуміння народовладдя, розбудовувати демократичні інститути.

Ну, а жінка на Україні — споконвіку не була просто собі домогосподаркою чи якоюсь примітивною допоміжною істотою при чоловікові. Це була *дружина!* Так і в піснях, і в обрядах наших називали: "Дружинонько мій вірний, дружинонько моя вірна..." Справіку українська жінка — абсолютно рівноправний партнер чоловіків у суспільній діяльності, у громаді, у творчості, в будь-яких сферах життя. Духовного й матеріального.

— *Цілком з вами згоден. Проте останніми десятиліттями традиції глушилися, занепадали, а жінка... нерідко доведена в нас до невеселого, скажемо так, становища...*

— Справді. Та все ж я бачу великі, навіть величезні потенції нашої жінки. І як господині. І як матері. І як носія духовних вартостей. І як людини, що має почуття гідності і зберігає не розчавлені до кінця коштовності християнської моралі.

— *А що подобається вам у жінках Америки?*

— Те, що вони ніколи не роблять проблему з того, чи вони жінки, чи чоловіки... Вони абсолютно рівноправні громадянки. Впевнені, погідні, веселі, працьовиті і, я сказала б, дуже ініціативні. Це мені вельми подобається.

— *З ким з жінок української діаспори США у вас наладналися добрі стосунки?*

— Трохи навіть важко відповісти, бо маю тут

Зустріч перед конференцією "Українська жінка у двох світах" 1990 рік, Піскатавей, Н. Дж. Зліва: Іванна Ратич, Ларуса Скорик, Люба Сіра.

Before the conference "Ukrainian Woman in Two Worlds" 1990. Fr. l.: Ivanna Ratych, Larysa Skoryk, Luba Sira.

уже дуже, дуже багато добрих знайомих. Нехай дарують мені ті, кого не назву... Надзвичайно гарні стосунки в мене склалися і з Мартою Богачевською-Хом'як, і з Надією Комарницькою-МекКоннелл, і з Іриною Яросевич, і з Мартою Зелік... Справді, всіх важко перелічити.

Це і ті чудові жінки, з якими я мала приємність завітати на минулорічній конференції "Жінка у двох світах" у Нью-Джерсі. Я захоплена українками Америки. Захоплена тим, що вони тут зберігають своє українство і виховують у національному дусі дітей. Дуже вдячна нашим хранителькам і берегиням українства на американських берегах, які плекають любов до омріяної ними (і так само — омріяної нами!) України. Ці жінки є лідерами в багатьох сферах, і мені дуже втішно бачити, як їх поважають їхні американські колеги (іншого етнічного походження) — і чоловіки, і жінки.

Я взагалі вважаю, що Україна в своїх жінках досягне видатних висот.

— *Просив би поділитися враженнями від щойно згаданої вами конференції "Жінка у двох світах", проведеної торік Союзом Українок Америки.*

Маю надію, що організатори і учасники тієї конференції зрозуміли ще тоді, у жовтні, коли говорила до них: я вдячна їм — не тільки за те, що мала можливість зустрітися з ними, а насамперед за те, що вони роблять. Я дуже втішена їхньою громадською активністю. Це є те, чого я прагнула для наших жінок в Україні і до чого вони тепер уже нарешті прокидаються.

Я була надзвичайно приємно вражена під час

конференції, що ті європейські традиції, які плекали жінки в Україні до страшних сталінських часів, перейняли, як естафету, українки в Америці. Я маю на увазі активність галицьких жінок старшої генерації (о, які вони були активні — і в Галичині, й у різних українських колоніях у Європі!). І я бачу, що молодше покоління жіноцтва не дає в Америці згаснути отим традиціям матерів і бабусь.

Не пропали марно досвід Мілени Рудницької чи, наприклад, Надії Суровцевої, яка була свого часу для американського жіноцтва постаттю дещо контрверсійною...

Надія Суровцева починала в часи великого національного відродження, в часи М. Грушевського, працювала в департаменті іноземних справ, згодом повернулася в Україну (не тому, що для неї були важливі комуністичні ідеї — для неї більше важила Україна, яку ця видатна жінка хотіла будувати, хай навіть з більшовиками) — повернулася, а там її репресували. Запроторили на тридцять років у табори... Мої батьки чимало розповідали мені про віденські часи Суровцевої. А потім, коли вона звільнилася, я зазізналася з нею. І збагнула: на долі цієї жінки можна осягнути весь драматизм нашої української долі. І разом з тим — нашу незнищенність... О, яка це була оптимістична людина!

Відголоски цього неймовірного оптимізму я побачила тут, в американських українках. Ось, власне, чому та конференція була для мене дуже важливою.

Головний мій висновок: ми — незнищенні.

— *Якою вам уявляється теперішня, а ще більше — наступна співпраця українок діаспори і їхніх сестер у рідному краї?*

— Ця співпраця має бути якнайширшою. Добре, що тепер ми маємо багато таких подвижниць, які їдуть в Україну, займаються багатьма клопітними громадськими справами, готові мужньо витримувати наші вельми дискомфортні (поки що) умови. Я розумію, що означає для цих жінок покинути все, що мають тут — і приїхати. На кілька місяців, на півроку. Наприклад, Марта Коломієць, кореспондент "Ukrainian Weekly", приїхала до Києва на шість місяців і подає звітти об'єктивні газетярські інформації. Для нас, до речі, має велике значення, щоб американське суспільство мало неспотворені відомості про те, що Україна вибрала шлях незалежності і з цього шляху ніколи вже не зверне. Якщо Америка справді хоче демократії не лише для себе, а й для інших, то першим її завданням є виявити розуміння й увагу до тих народів, які прагнуть мати власну державність.

— *І нарешті, таке запитання. Чи дуже важко вам поєднувати в одній особі і жінку, і парламентариста, і архітектора?*

— Знаєте, коли мене запитують, чи люблю я варити, чи люблю я шити, відповідаю відверто, що дуже люблю, проте не маю на це часу...

Зрештою, не пригадую таких періодів, коли було б легко. Завжди було проблематично. І часу зав-

ХРИСТЯ АЛЧЕВСЬКА

КРИК ЧАЙКИ

*Я не боюся ні грому, ні хмари —
Змалку я звикла до гнівних пісень,
Серця мого не злякають примари,
В темряві бурі не згубиться день.*

*Я — провозвісниця гніву безодні, —
Білая чайка над морем сумним,
Думка, що збуджує сили народні,
Гасло, що променем сяє ясним!*

*Море розбурхане плеще і виє,
Кидає піною, рве береги,
Буря і блискавка спалить і змиє
Все, що піднялось не мало снаги...*

*Гей же, до мене, чайки, прилучайтесь;
Лучче не жити, а згинуть в бою!
Хутко зі мною над морем єднайтесь,
Міцно борітесь за долю свою!*

жди бракувало. Ну, а якщо порівнювати справи, якими я займалася 10-20 років тому, і якими опікуюся нині, то мушу сказати, що тепер шкода витрачати кожену секунду на щось інше, крім громадсько-політичних справ. Однак я продовжую займатися архітектурою, працюю зі студентами, бо вважаю, що праця з молоддю має виняткове значення, а крім того, сам навчальний предмет, архітектура — то пісня моєї душі. Ну, й усе життя пробую себе в інших видах мистецтва. Була б щаслива і ними займатися, і ще більше архітектурою, але... бракує часу.

Бо найголовнішим з усіх моїх архітектурних проєктів вважаю проєкт побудови України. І бути архітектором у такій справі — то найбільша радість.

Вашінгтон

Вів розмову
Юрій ПРИГОРНИЦЬКИЙ

ЛЬВІВСЬКА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК

Учні 9-ої класи Андрій Стецуняк і Тарас Іванків, переможці всесоюзного конкурсу творчих праць з хемії. 9th grade students, winners of all-soviet arts contest, Andrii Stecuniak and Taras Ivankiv.

Доля українського народу великою мірою залежить від рівня його освіти. Від того, чи ми будемо мати добрих економістів, політиків, інженерів, істориків, філологів і взагалі фахівців усіх ділянок економіки і культури. Якщо Україна не наздожене розвинені країни за рівнем науки, годі сподіватися кращого майбутнього для її народу.

Але криза, яка охопила нашу економіку, політику, культуру, відбилася також на освіті, шкільництві. Головним недоліком освіти є заформалізованість, закріпленість програм, організаційних форм, підручників, які не змінювалися протягом десятиріч. На всій території Союзу функціонує один комплект підручників, обов'язковий для всіх республік. Самі підручники вже давно застаріли та й взагалі не найкращі, а їх переклади на українську мову не витримують критики.

Орієнтація вчителя на посереднього учня в класі (бо якщо він не знає — винен вчитель) призвела до того, що загальний рівень знань, ерудиція учнів дуже знизилася. Особливо на цьому втрачають здібні діти, які знеохочуються до навчання і часто губляться.

Серед провідних львівських науковців здавна росла тривога за долю української науки, культури,

мови, за їх дальший розвиток, а отже за доплив здібної української молоді у вищу школу, в науку і взагалі у всі ділянки нашого життя. Залежало також на тому, щоб здібні учні ще в школі готувалися до своєї майбутньої професії, свідомо її обирали, а значить любили її. Бо тільки такі фахівці є найбільш творчими і продуктивними.

Львівська Мала Академія і є тою інституцією, яка повинна допомагати здібній молоді знайти своє покликання. Ініціатором її створення і першим президентом став визначний фізик академік Ігор Юхновський. Він є керівником Львівського відділення Інституту теоретичної фізики Академії наук України, а його наукові роботи перекладаються на англійську мову. Але він не менш відомий і як громадський діяч: голова Львівської організації "Меморіялу", депутат Верховної Ради України від Демократичного блоку. Його помічниками в організації Малої Академії і заступниками є професор-фізик Іван Вакарчук (нині депутат Верховної Ради СРСР), академік-хімік Роман Кучер, історик Ярослав Ісаєвич, які також належать до ініціаторів відродження і керівників Наукового товариства імені Шевченка у Львові, та інші науковці.

Мала Академія була започаткована в 1978 р., це по суті учнівське наукове товариство, яке ми назвали так на зразок великої, справжньої Академії наук, що об'єднує на Україні 60 науково-дослідних інститутів з усіх галузей знань і виробництва. Цим ми хотіли наголосити поважність її завдань і заохотити учнів до вступу в Малу Академію, як ми її скорочено називаємо МАН.

Для організації і здійснення повсякденної роботи МАН наш президент академік Юхновський запросив 6 жінок, які мали досвід педагогічної і наукової праці: Лесю Бартиш, Ірину Данилович, Іванну Бородчук, Дарію Кульчицьку, Таню Попіль, серед них була і я. Початки були нелегкими. Треба було не тільки шукати по школах здібних учнів, але й створювати для них цікаві програми занять, заохочувати їх, а також агітувати науковців до праці з учнями. Не кажучи вже про те, що на кожному кроці треба було відстоювати право на існування Малої Академії, бо, як відомо, до всього неформального ставилися у нас з недовірям. Найтяжче було виробити методіку роботи, систему, яка б функціонувала, здобути авторитет ініціативністю і сумлінністю праці, перебороти сумніви і пасивність.

Як і велика Академія, наша також ділиться на відділи за галузями знань. Їх у нас 15, і крім тих, що відомі учням зі школи, сюди входять інформатика, астрофізика, археологія, педагогіка, геологія та інші. Всі ці відділи проводять свої заняття в аудиторіях і лабораторіях університету, політехніки, лісотехнічного, сільськогосподарського та медичного інститутів, в

*Учні працюють на кафедрі аналітичної хемії.
Students working in analytical chemistry.*

архівах та музеях Львова у вільний для учнів від школи час.

У Малу Академію ми записуємо переважно учнів 7-8 клас, в залежності від відділів, від складності їх програм. У відділі біології і географії ми приймаємо, наприклад, вже з 6-ої класи.

За ці роки ми вже виробили основні методики і форми роботи. Перш за все це лекції, які проводяться раз в тиждень у кожному відділі. Завдання полягає в тому, щоб програма лекцій була цікавою, з сучасних наукових проблем. Причому кожного року вона міняється, щоб учні були зацікавлені відвідувати ці заняття від вступу в МАН до закінчення школи. Лекторії можуть відвідувати всі бажаючі учні, а ось теми для дослідницької роботи під керівництвом вчених, що найбільш їх приваблює, дістаються найздібнішим, найвитривалішим. І треба зазначити, що учням завжди підбираються теми, які мають науковий, дослідницький характер, найчастіше в колі наукових зацікавлень керівників.

Спочатку були сумніви, чи варто обтяжувати учнів додатково до і так перевантажених шкільних програм, а чи вони потраплять серйозно працювати, а може краще хай відпочивають, але наші науковці вже з власного досвіду знають, що чим більше людина має обов'язків, тим більше встигає, не марнує час. Наш академік Роман Кучер каже, що тільки той не має часу, хто його не хоче мати.

Як відомо з наукової психології, людина має найбільші здібності до сприйняття до 16-17 років і наш досвід в МАН постійно це підтверджував. Здібні учні освоюють складні математичні, фізичні, хемічні наукові проблеми, одержують надійні результати досліджень, які науковці можуть включати до своїх публікацій. Часом вчені так високо оцінюють роботи вихованців, що записують їх співавторами своїх наукових праць.

В кінці навчального року кожний відділ проводить звітну конференцію, де учні, які працюють над науковими темами, звітують про свою роботу. До цих

звітів ставляться високі вимоги. Учень повинен обґрунтувати тему роботи, написати огляд літератури, проаналізувати свої досліди, ілюструвати їх і зробити висновки. Бажано, щоб доповідь була короткою, викладена правильною, доступною кожному слухачеві мовою і ілюстрована рисунками, прозірками чи фотографіями. Це не приходить відразу — ми вчимо їх поступово.

Звичайно, такі завдання під силу найцілеспрямованішим. На щастя, таких немало, головне їх знайти. На початку навчального року до нас приходять понад півтори тисячі учнів, а до середини року їх залишається 500-600. Для них ми підшукували творчих, не байдужих до нашого майбутнього керівників, які б дали їм не тільки знання, але й вчили своїм прикладом.

Кожного року з нами співпрацювали понад 200 науковців з різних наукових установ Львова. Завдяки їм наші учні мають можливість працювати в хемічних, біологічних, клінічних лабораторіях, у комп'ютерних і лінгвістичних кабінетах, в архівах і бібліотеках, в археологічних експедиціях. Учні досліджують стан екології, фавни і фльори регіону. Ведуть археологічні та історичні пошуки. Одержують і досліджують нові хемічні сполуки, конструюють прилади, розв'язують складні математичні завдання, освоюють комп'ютери та багато іншого. Можна назвати сотні цікавих і корисних робіт, виконаних учнями за ці роки. Ось що роблять, наприклад, наші історики і філологи.

Остап Середа — історик. За завданням свого керівника розшукав в архівах, в літературі, розпитав людей про місця у Львові, пов'язані з Іваном Франком і на основі цього створив своєрідну мапу — франкіяну, написав до неї докладні пояснення. Ця робота була опублікована в республіканській пресі. Ставши студентом, Остап і далі продовжує наукову роботу зі своїм керівником.

Микола Бандрівський, учень зі Стрия, захопився колекціонуванням матеріалів до історії свого міста. Розробив мапу його історичних пам'яток. Починаючи

*Олес Сидоренко і Ігор Вороновський під час лекції фізичної хемії.
Oles Sydorenko and Ihor Voronovsky during physical chemistry class.*

Звітна конференція секції хемії.

Chemistry conference.

з 8-ої класу брав участь в археологічних розкопках і нині, закінчуючи університет, має багато знахідок, добрі кваліфікації і друкується в наукових виданнях. До речі, ці студенти, як і багато інших, тепер самі працюють з молодшим поповненням Малої Академії і допомагають нам.

Деякі учні досліджували історію своїх сіл, як наприклад, "Історія села Дідилова". "Історія Звенигорода" та інші. Керівники дають архівні матеріали, а учні розпитують старих людей про звичаї, "Рідну Школу", "Просвіту", еміграцію з села, господарку. Роботи виходять цікавими.

Особливо цікавлять учнів археологічні дослідження. Вони з задоволенням брали участь у розкопках Звенигорода, Галича, Урича та інших об'єктів. Прикладів можна було б наводити дуже багато з різних дисциплін, але зупинюсь ще на одному.

Прийшов якось до мене худенький і, як мені здалося, нервовий учень і дуже несміливо почав розповідати про своє зацікавлення нуклеарною хемією. Я побачила, що він має неабиякі знання і велике бажання спробувати свої сили в дослідницькій роботі. Я старанно шукала йому наукового керівника не тільки за темою, але й за вразливістю, бо здогадалася, чий він син. В ті часи не солодко було бути сином Вячеслава Чорновола, який відбував уже не один термін у Мордовських концтаборах як політ'язень. Треба було бачити, як блискуче доповідав Тарас про виконану роботу на нашій звітній конференції, як відповідав на запитання авторитетного журі, що складалося з доцентів і науковців, — з гідністю і знаннями. Народжувався молодий науковий талант. Але тричі довелося йому вступати в різні університети Львова і Москви і за кожним разом йому пригадували, хто його батько. І тільки три роки тому він став студентом Львівського університету і в даний час є активним діячем Руху, депутатом Львівської обласної Ради, редактором молодіжного часопису.

Багато було у нас цікавих, талановитих учнів, але у більшості випадків на природничих відділах, а ось з українською історією, філологією було не най-

краще. Ми старалися прищеплювати нашим учням любов до рідної мови, традиції, історії, заохочувати до глибокого вивчення літератури й історії. І за ці роки маємо цілий загін здібних студентів, випускників, з яких будуть добрі спеціалісти. Тепер, без сумніву, ситуація змінилася, і я впевнена, що на гуманістичний відділ будуть приходити найздібніші.

Але не тільки дослідницька робота, перспектива глибших знань приваблює до нас учнів. Зустрічі з цікавими людьми, дискусії в колі однодумців багато дають для самоусвідомлення молоді. А крім того імпонують їм літературні, фольклорні і просто розважальні вечори, найрізноманітніші екскурсії і влітку виїзд на три тижні в спортивно-навчальний табір у Карпати чи в околиці Львова.

Багато цікавих справ учні організують для себе самі, за ініціативою ради всієї Малої Академії чи рад відділів, які діють на засаді самоврядування і мають широкі повноваження. До речі, саме вони вирішують, хто заслужив, щоб бути прийнятим у члени МАН. Тільки виконана дослідницька робота є підставою для прийняття в Малу Академію.

Завершується навчальний рік у нас святковою сесією, де оголошуються імена всіх новоприйнятих членів МАН, нагороджуються найкращі випускники, підводяться підсумки роботи за рік. Приходять науковці, батьки, інші гості, багато квітів, урочистості і зворушливості. Кожний член МАН дістає посвідчення, де вписується виконана ним робота, ім'я його наукового керівника, вручається також спеціально виготовлений фірмовий значок.

Мала Академія за ці роки стала своєрідним братством учнів, студентів і тих, що вже закінчили університети. Їм імпонує спілкування між собою, бо вони мають спільні інтереси і кожний є особистістю. Вимовним є той факт, що коли кандидували до Верховних Рад Союзу і України наші науковці, агітаційну роботу серед населення завзято проводили наші вихованці, випускники і навіть їх батьки.

Мала Академія вже завоювала визнання в місті і поширилася на інші райони Львівщини. Нині ми ма-

ємо філії в Дрогобичі, Самборі, Червонограді (колишній Кристинопіль), тягнуться до нас діти з різних куточків області, хто відважніший, наполегливіший. Допомагають нам тепер багато установ і людей, але особливо велику роботу ведуть львівські науковці, не дістаючи за це ніякої матеріальної винагороди, хіба що сатисфакцію, коли бачать успіхи своїх вихованців.

Про досвід нашої роботи знають за межами республіки, приїжджають до нас з багатьох міст, запрошують нас і наших вихованців до себе. А з минулого року ми вийшли, так би мовити, на міжнародну арену. Наш президент Ігор Юхновський, будучи в науковому відрядженні в Канаді, нав'язав контакти з українцями і запросив учнів українськомовних шкіл до нас.

Три тижні гостювали у Львові канадці. Цікаву статтю про це написала Оксана Закидальська в "The Ukrainian Weekly" з 3 вересня 1989 р. Разом з Тарасом Гулою вони керували делегацією. В журналі "Юнак" теж опублікована гарна, багатоілюстрована стаття, написана вже самими учнями. Приємно було ще раз переконатися, що наші гості задоволені своєю поїздкою, мають добрі враження про Малу Академію. Дуже різноманітною і насиченою була їх програма. Це і навчання, і зустрічі, і виїзди на екскурсії поза межі Львова, і театральна-розважальна програма. Діти мали можливість відчувати пульс пробудження нашого народу до політичного життя, брати участь в дискусіях з людьми у нашому, так званому, Гайдпарку, де віддавна майорить наш національний прапор на тому місці, де буде встановлений пам'ятник Шевченкові. Канадці заприятелювали з нашими учнями, студентами. Прощання було зворушливим, гості відїжджали з великим бажанням повернутися ще не раз. Вони казали, що тільки тут відчули себе по-справжньому українцями.

В серпні 1990 року наших вихованців запросили до Канади. Вони дуже готувалися до цієї зустрічі, хочуть бути носіями справжніх національних традицій. Добре пише Оксана Закидальська, що на Україні

людей споріднює пісня, а в пісні — душа нашого народу. І ми щасливі, що в цей час відродження зазвучали піснями і музикою Україна, народили нові, яскраві таланти.

Укладено договір про багаторічну співпрацю з українськомовною школою в Торонто ім. Цьопи Паліїв, де директором є Таня Онищук. В жовтні минулого року вона приїжджала до Львова. Ми були б раді нав'язати такі ж контакти з американськими українцями, укласти договір про співпрацю з окремою українською організацією, школою чи громадою. Думаю, що така співпраця буде корисною для наших дітей.

Нещодавно, з ініціативи нашого президента, який наполегливо домагався дозволу, було офіційно відновлено у Львові Пласт. Головою ради опікунів став академік Юхновський, а більшість членів ради — наші вихованці. Нині вони вчать за пластовою програмою, а з нового навчального року кожен з них буде навчати групу з 8-10 учнів. Ми знаємо, що в діяспорі зберегли і розвинули традиції українського Пласту, за що велика вам подяка, бо завдяки цьому нам буде в кого вчитися.

Мала Академія була тим животворним джерелом, навколо якого об'єдналося багато небайдужих людей, які в командно-бюрократичних умовах старалися зберегти і розвинути живі душі нашої молоді. Вона була провісником тепер всім добре відомих неформальних організацій, які виникли значно пізніше. В Малій Академії в учнів гартується характер, виробляється самостійність, цілеспрямованість і небайдужість до долі нашої культури, мови, екології.

Ми горді, що наші вихованці беруть активну участь в процесах національного відродження нашого народу, крокують в ногу з часом. Серед них є члени Львівської організації Руху, "Меморіялу", товариства Лева та інших неформальних об'єднань. Багато змінилося на краще, але чекає нас ще велика робота. І те, що за справу береться наша молодь, додає і нам, старшим, запалу і сили працювати.

Учні Малої Академії на курсах вивчення комп'ютерів в Монреалі, Канада. Зліва: Леся Промайло, Оксана Гринів, Юрко Чолій, Юрко Лукасевич
Students from the Mala Academia following a course in computers in Montreal, Canada.

Таня Онищук — директор української школи ім. Цьопи Паліїв в Торонто, Іванка Бородчук — секретар Малої Академії, Таня Попель — методист Малої Академії.
Tania Onyshchuk — director of Ukrainian School in Toronto, Ivanka Borodchuk — secretary of Mala Academia and Tania Popel' — teacher of Mala Academia.

МИСТЕЦТВОЗНАВЧА СПАДЩИНА ПАВЛА КОВЖУНА (МАРІЇ ПЕНЬКОВСЬКОЇ) ДО 95-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Продовження

Творчість Ольги Кудрявцевої він характеризує в загальному руслі мистецьких течій початку ХХ ст.: "Коли розглянемо творчість Ольги Кудрявцевої на тлі усього сучасного українського різьбарства, що охоплює величезну скалку різних напрямків і мистецьких світоглядів, зарахуємо Ольгу Кудрявцеву до мистців центральної групи, що складається з натуралістів, монументалістів і новоклясиків. Ця група має багато представників і дає певне обличчя українській різьбарській творчості, певний характер в нашому скульптурному активі".

Ранній період творчості Софії Зарицької-Омельченко привернув увагу мистця й мистецтвознавця. Він зазначає, що "...Уже тоді ми помітили у Софії Зарицької зовсім виразні засновки монументальності, нахил до узагальнювання кольорових площин, до виразистого рисунку, і ніхто не сумнівався, що українське мистецтво набуває поважну силу, що Соня Зарицька має усі дані сказати своє мистецьке слово. Безсумнівний талант, інтелігенція і поважне ставлення до улюбленої творчості, викликували у старших товаришів глибоку симпатію і неприховану радість".

Така підтримка творчості молодих дає силу й наснагу, бо і так вже в еміграції "боляче переживає те, що мусить працювати далеко серед чужих, Та, на жаль, в нашому суспільстві мало зрозуміння для нових течій і вимог мистецтва, несприятливі умовини для мистецького життя".

Антоніна Іванова — одна з "бойчукісток", що брала участь у виконанні фресок санаторію в Одесі, на Хаджібейському лимані, які по-варварському знищено в кінці 30-их років та розігнано школу і репресовано Михайла Бойчука і його однодумців. Павло Ковжун, характеризуючи в кількох штрихах її творчість, пише: "В майстерні професора Михайла Бойчука у Державній Українській Академії Мистецтва, Антоніна Іванова глибоко захопилася ідеями вчителя і в своїх творах стала пропагаторкою нового мистецького стилю. Вона виявила свій талант і його небуденні можливості у цілій низці шталюгових творів, настінних поліхромій та у виробничому мистецтві. Після закінчення Академії працювала рама в раму з Бойчуком, не раз виконуючи спільно композиції у фресковій техніці".

Павло Ковжун пише серію узагальнюючих та синтетичних статей, у яких розглядає образ, що зустрічається у мистців різних напрямків і стилів, наприклад, "Весна в українському мистецтві". Правда, у передмові Ковжун зазначає, що "легше опрацювати мотив весни у світовому мистецтві, як в українсько-

Павло Ковжун, 1921 р. Обкладинка до твору Івана Франка. Папір, туш, гуаш.

Pavlo Kovshzhun, 1921. Cover of Ivan Franko's work. Paper, ink, gouache.

му”, такий невесняний песимізм образів. Розпочинаючи аналіз з “Пробудження” Олекси Новаківського, він характеризує твір як психологічний портрет пробудження, як узагальнюючий та символічний образ відновлення: “Ол. Новаківський переносить нас в ділянку психології”. Характеризуючи Бойчука і “бойчукістів”, він каже, що твори цієї школи “не обмежуються лише до літературно українського змісту, а мають формально-мистецький підхід”.

Перебуваючи далеко від рідних місць, якоюсь мірою в еміграції, Павло Ковжун гостро відчуває проблеми та “статус” емігранта і, характеризуючи твори Галини Мазепи, так відтворює її внутрішній стан: “Галина Мазепа у цілій своїй творчості пересякнута легендою про ту казкову Україну, яку покинула дитиною, якої майже не знає, але яку носить у своєму серці. Тому її твори насичені українством, вони мають чар, що зворушує глядача до болю, з них переконає нас виідеалізувана наша дійсність”. Тонке чуття мистецьких нюансів у кожному його рядку: “У творах С. Наліпінської ми спостерігаємо ту дивну простоту, що мають у собі кращі твори світового мистецтва. У них немає ні однієї зайвої риси, у них усе звернене до повної гармонії всіх ліній, з яких ці твори складаються. Це значить, що ці твори досконалі своєю мистецькою будовою”.

Павло Ковжун закоханий в мистецтво, а мистецтво було його Богом, не оминає жодної мистецької індивідуальності. В статті “Майстер емалії Марія Дольницька” він пише: “Дух творчості Марії Дольницької є цілком сучасний, модерний. Вона розкошується в розумному доборі кольорів, та одухотворює їх своїм власним, індивідуальним чуттям. Сама техніка емалії дає такі чудові барвисті переливи, що коли дивитися на них, вони хвилюють нашу вражливість. Кольор емалії виблискує просто якимись казковими градаціями, бо вбирає в себе світло, котре відбивається від металю і заломлюється в пружному світлі склистої маси. Оцими властивостями емалії Дольницька вміє орудувати як ворожка”.

Олена Кульчицька, за визначенням Павла Ковжуна, — майстер деревориту, офорту, мецотінто, мідериту, — “оце галузі графічного мистецтва, в яких Олена Кульчицька виявила себе досконалим і цікавим майстром, а багаті циклі створених річей у цих ділянках це пишні зразки. Один з цих циклів — війна, — може, один з найцікавіших того роду творів, особливо близький нам, бо у ньому гостро відбилася трагедія українського народу, німого раба чужих воєнних плянів”.

Про одну з кращих представниць школи Михайла

Бойчука — Оксану Павленко — Ковжун пише: “Оксана Павленко займає дуже поважне місце в сучасному українському малярстві. Це місце вона здобула не лиш як знаменита рисувальниця й добра та цікава кольористка, до того талановита та працююча. Оксана Павленко у своїй творчості бореться за українську форму, за те, що може бути назване українським мистецтвом в найширшому розумінні слова, себто за стилеве українське мистецтво”.

З великим знанням справи, тепло, захоплююче присвячені його слова Олені Сахновській — майстрові деревориту. Особливо відзначає її екслібриси: “Книжковий знак ... вимагає від графіка великої чіткості у ставленні плям або ліній, та точного з'ясування плястичних ідей, що їх він хоче на малому клаптику вивести, ...вбирає у форму ядерну, досадну, ляконічну й ясну. Не знаєш іноді, розглядаючи книжний знак її роботи, чи подивляти в ньому тонку, правдиво жіночу фінезію, чи бравурну простоту, яка ціхує лиш справжніх, великих майстрів. Коли додати до сказаного великий смак у стилізованні шрифту написів та прецизійну чистоту роботи — матимемо поняття про те, що дала й зможе ще дати Сахновська культурі українського та європейського екслібрису”.

Павло Ковжун намагається охопити внутрішній стан мистця, його пошуки в знаходженні свого стилю, характеру. Представляючи Ярославу Музику, він проходить разом з нею весь тернистий шлях роздумів мистця, тяжкої праці у цьому напрямку. Спочатку зацікавлення давнім українським мистецтвом, знайомство з тяжкою працею реставрації станкового малярства (з цією метою її посилають до Москви у майстерні Грабаря), пізніше у своїй творчості під впливом мистецької атмосфери Парижу вона зформує свій власний стиль, і, як окреслює Марія Пеньковська, “Сучасна творчість Музики якби заокруглила все надбане нею за довгі роки невпинної і поважної праці. Проблеми, які тепер ставить собі Музика, — проблеми витонченої кольорової ґами та композиційної гармонії форми, разом з комплексом її внутрішніх переживань — оце і є сучасна творчість Музики. На тлі нашого провінціалізму — Музика безперечно самотна, а через те її творчість переростає оточення, в якому вона знаходиться й працює”.

Слід побажати б нашим українським сучасним мисткиням ще одного Павла Ковжуна нашого часу, який з таким ентузіазмом, любов'ю до мистецтва міг би об'єднувати і підтримувати творчий дух наших мисткинь. А вони є з нами, є в Україні. Але, на жаль, немає Павла Ковжуна (Марії Пеньковської).

Павло Ковжун, 1922 р. Фрагмент обкладинки до твору Івана Франка. Папір, туш, гуаш.

ДВА СЕРЦЯ

У вечір, в обрії, у спів
підем, обнявшись, перед себе.
Мов черепицю із дахів,
зриває вітер зорі з неба.

І відділившись від юрби,
загорнемося в хутро ночі.
Хай два серця — два голуби
співзвучно й тужно затріпочуть.

3 квітня 1935

Ліногравюра. В. Лопата. Київ
Engraving on paper. Vasyl Lopata. Kiev

ЛЮБОВ ДМИТРИШИН

НА ВЕСІЛЛІ

НАМ ЛАДКАЛИ

СВАХИ...

Ти, сину, стидаєш мене, що я перша на весіллі
заладкала.* Що не тих пісень тепер треба співати. А
чим зла ота ладканка? Що має плачучу мову таку, аж
за серце хапає?

Вже Марусиня по заручинах!

Погадай же ти собі, та як же буде тобі?

А в чужої матіноньки сніданенька не буде,
Обідець під полудне, вечерецька опівночі —
Виплачеш чорні очі.

Оту ладканку на моїм весіллі ладкали свахи. Та
так красно, що не одна сльоза скотилася тої хвилі. У
мене теж тоді стиснулося серце. Але то лише на
мить. Бо мій Сень відразу ухопив мою руку і шепнув:

— Ти не вір тому, Стефцю, бо не все то правда,
про що на весіллі ладкають.

Я й не вірила. І, як казав мій Сень, правдою то не
стало. А тепер і поготів, раз молодята відразу до

нової хати йдуть. Отаке молоде, як нічний грибок, а
вже буде сама свого газду зустрічати на порозі. То
хіба до неї пристане те, що я наладкала?

Та я ще й таке тобі скажу, сину. Кожне весілля
для старої людини — то відгомін її молодости. Ди-
вись, сидить Вірка з Богданом на покуті, а мені
видиться, що то ми з Сенем. За моєї молодости, то й
імен таких у селі не було. Що то життя... Й імена
стали файніші.

А в мене був Сень. Мій перший газда. Тепер уже
імени такого не почувеш. Старе, як луна. Але що то за
очі мав барвінкові... Як узяв мене за руку при тій
ладканці, то ніби сонце їх гріло зсередини — так
лучили солодко.

— Не вір тому, Стефцю...

Хіба я вірила? Лиш серце мені стиснулося від тої
мови, бо своєю жалібністю й кригу могла розтопити.
Та трохи тому, що йти треба до свекрухи в хату, де й
без мене восьмеро.

Усміхнулась до нього й кажу:

— Та я не боюся, Сенцю.

— Та чому пригасла? — гріє мене своїми бар-

* ладкати — співати весільних пісень, ладканка — ве-
сільна пісня.

вінками.

— Бо трохи прикро. Але то не біда. Аби мені все було так тепло, як сю хвилю.

— Я тебе, Стефцю, кохатиму, доки житиму. Лиш не гасни отак, як зараз. Бо мені тоді світ не милий.

І вже далі я ніби не чула, як виводили свахи:

Не плачте, мамуню, за мною,
Не заберу вас з собою,
Лишу вам слідоньки по дворі
І дрібні слізоньки по столі,
Та й дрібні слізоньки по столі.

І Сень повеселів. Вів мене так лагідно до своєї гостроверхової хати, ніби не дев'ятим челядником вступала я туди, а першою газдинею.

Отвори, мати, ліску,
Веде ти син невістку,
Молоду, як ягідку,
Солодку, як малинку.

— Бачиш, якої тепер гарної завели, — тішився Сень.

І ліску нам тоді отворили, і до хати нас пустили. Сіли ми знов на кожухах на покуті. Але я вже тут не гостя була. Тут починалося моє газдівство. З моїм Сенем починалося моє життя.

Я відразу приголубила оту стареньку хату під стріхою, що Сеня мені зростила. І спало мені на думку, що мушу звеселити її. То ж маю справуватися так, аби тут злагода щодня ночувала.

Обсіли мене Сеневі брати і сестри, та все видивлялися на мене, ніби хотіли вгадати, з яким серцем вступила я до їх хати. Бо коли стояли пообіч порога, як я увходила, то виділи, що переступила його високо. То була дуже непевна мить. Бо не раз бувало так, що пам'ятає молода до самого порога, як треба його переступати, а тут візьме та й стане на нього. З тої хвилі усі челядники ненавиділи свою невістку. Бо то мало такий знак, що молода вже бачить себе господинею, а свекруха мала би скоро вмрти. По таким і весілля часто вже не було. Свекруха мало не била невістку, родина плакала та проклинала.

Я весело переступала свекрушин поріг, і вся хата ніби засміялася до мене. А Сень, то вже так тулив мої руки до серця, що мусили під сміхи виривати мене в нього, коли прийшов час знімати вінок та зодягати хустку:

— Пусти дівчину, приведемо ти жінку.

— Та хай ще надивлюся на неї, — не давав мене Сень.

— Хіба жінка не ліпша за дівку? — жартував староста і моргав до сусіда. — Скажи йому, Прокопе.

— Жінкою вже буде мені до смерти, а дівчиною ще лиш мить. — Відтак узяв мене за голову та й каже: — Стефцю моя золота, аби вік звікувала ота-

кою красною.

Руки його тремтіли, коли віночок знімав.

А жінки добре пильнували, та й відразу завели:

Гадайте, бояри, гадайте,
На колисочку складайте,
На колисочку новеньку,
На дитиночку маленьку.

По тому ще до ранку було весілля. Але то вже не для нас. Ми з Сенем викралися потихеньку та й пішли понад річкою. Йдемо собі плече до плеча. І щасливі з того, що разом. І місяць нам світить. І водночас на нас вже журба налягає: що нам робити та що нам діяти, аби своїх діток, як Бог дасть мати, де спати покласти. Нам би хоч сяку-таку хатинку маленьку, і щоб новою соломою вкрита була. Вона б нас, як сонце гріла.

— Ти, Стефцю, не гризися, — Сень до мене. — Аби здоров'я, а прожити — проживем. Навіть аби я мав до Америки поїхати на роботу, а хату поставлю.

— Що ти, Сенику, що ти. Та хай я вік звікую тут, а тебе не пущу. Нічого мені не треба, тільки б ти був коло мене.

Мій Сень так тої хвилі подивився на мене, що й зараз пам'ятаю. Очі аж палали при місяці синім вогнем.

— Я все буду коло тебе, Стефцю, аби навіть на світі не жив. Щоб ти знала — я все там, де ти.

Правду казав тої першої ночі мій Сень. Мені вже за вісімдесят, уже вік звікувала, а він усе ніби тут, коло мене. І досі як іду понад річкою, усе мені лозини шепочуть, увечері місяць засвітить у вікно, мені очі його крізь шибки привиджуються.

А на весіллі... Кожне весілля, то ніби моє з Сенем. Бо тепер що не весілля, то любов. У мої часи мало яка дівка з любови одружувалась, бо воли, ґрунт були вартіші. А я мала. Мала я її, чуеш, сину.

Чудно, певне, слухати від старої таку мову. Бо важко повірити, що в оцьому тілі колись молодість шумувала. Гай-гай, ніколи не зрозуміє молода старого — доки само не зістариться. Колись згадаєш і ти, сину, своє весілля, і оті співаночки, що їх тобі гості співали.

Радуйся, матіночко!
Звінчане дитяточко.
Як одне, так друге,
Обоє молодое.

Видиш, то лише мова плакуча, а слова які гарні. Таких ти ніде не почувеш, на жодній гостині, лиш на весіллі. А ти мені кажеш, що не тих пісень тепер треба співати.

Та я можу забожитися, що цілий свій вік Вірка з Богданом будуть ладканки ті згадувати. Бо другий раз вже їх співати не будуть. Ая, бо то лише на весіллі...

Фото Сергія Марченка. Київ 1990 р.
Kiev. 1990. Photo: Serhij Marchenko.

”ВИБЕРИ МЕНЕ...”

Стає ясним, що перед нами проблема всевітнього, міжнародного розміру, і зразу насувається питання, як вона витворилася, хто винен. Авторка Л. Романюк відповідає коротко: суспільство, а кінець кінцем, і в першу таки чергу, ці безсердешні, безсумлінні матері, що їм тільки хочеться перекотиполом крізь життя котитися. Тоді та маленька істота заважає: значить, слід позбутися її.

І так постійно заповнюються дитячі будинки небажаними безбатченками. Вони звикають там жити, вижидуючи ”мами”, яка їх пригорнула б, по головці погладила, ласкаве слово сказала. І одне дуже важне: щоб була їхньою, тільки їхньою і нічиєю більше.

В дирекції будинку папка з документами кожної дитини, доказ своєрідної трагедії, якою починається молоденьке, невинне життя. Діти часто розмовляють ночами:

— Тебе ще ніхто не вибрав?

— Ні.

— А чому?

— Бо кашляю.

— А я сплю тихо.

— Тоді тебе виберуть, як Галю...

— А коли?.. — ледве чутно та без відповіді питання розвіялося у темряві ночі.

Життя у захоронці своєрідне, бо зовсім ізольоване від того, яке проходить, котиться поза межами дитячого будинку. Діти тут не знають, що таке рідня, хто бабуся, яка небезпека від полум'я або автомашини на дорозі. А що таке гроші, як їх вживати? Та ніколи не було нагоди погладити кітку чи собаку на подвір'ї, бо Міністерство охорони здоров'я не дозволяє їх тут тримати. Отже ж світ там чужий, незнайомий, а такий цікавий, привабливий. Та щоб у ньому жити треба його пізнати, навчитися ходити його дорогами, а то й манівцями.

Саме це створює нову, незбагненну ще проблему, яка вимагає якнайскорішої розв'язки фахівцями-педагогами, якщо очікувати, що ці діти не підуть слідами своїх батьків, шляхом нереального, безвідповідального життя. А скорше чи пізніше, коли відкриються ворота будинку, треба буде стати на цей шлях і власними силами попрямувати у вир буденного життя, що часто буває жорстоке, невблаганне. Чи піднімуться вони тоді від першого упадку, чи буде у кого спитати: ”Куди мені тепер повернути?”

Мабуть, незважаючи на всю новітню філософію з її новітніми принципами моралі і взаємовідносин, а може якраз і тому, старинне питання ”Quo vadis” вперто та безпощадно конфронтує людину модерного віку. Чи знайде вона на нього відповідь, залишається черговим питанням.

Деякі тижнів тому Нью-Йорк сколихнула вістка про 12-літню матір-дитину, яка скинула своє новонароджене немовля з третього поверху у компактатор сміття. Майже одночасно у престижному щоденнику ”Нью-Йорк Таймс” появилася другий матеріал: чималого розміру допис під заголовком ”Румунський базар дітей”. В ньому зображені обставини життя тисяч дітей, шлюбних і нешлюбних, що дослівно продаються чужинцям, які їдуть туди офіційно адоптувати дітей. Деякі з тих дітей, зокрема ті, що в сиротинцях, тужно виглядають якоїсь ”мами”, інші, що є ще у власній мамі, на вид чужих людей з тривогою глядять, щоб їх від неї не забрали. А батько й мати, та ще й енергійний посередник взаємно себе випереджають, захвалюючи прикмети дитини, а перш за все задовільний стан її здоров'я. Бо виявилось після перевороту в Румунії, що велика кількість дітей заражені недугою AIDS або інфекційним запаленням печінки. Очевидно, таких дітей ніхто адоптувати (читай: купити) не хоче.

Якщо ми у Східній Європі, погляньмо й в Україну. Яка картина розгорнеться перед нашими очима?

В руки попало 3-тє число ”Радянської жінки” з березня 1990 р. Стаття Л. Романюк ”Вибери мене...” яскраво змальовує трагедію покинутої напризволяще небажаної дитини-знайди. Велика кількість тих дітей примусила правління шукати якоїсь розв'язки у ситуації. Так постали притулки чи пак дитячі будинки, де діти виростають. Як попали вони туди? Найбільше знайдено там, де матері позалишали їх: то на залізничній станції, то в міському туалеті, на лавці в парку, а то в якомусь заулку.

На першому післяконвенційному засіданні Екзекутиви СУА покликано комісію для справ старших, фінансово неспроможних, членок СУА. Членами комісії є Іванна Ратич, Ірина Чайківська та Ольга Гнайтеко. Комісія звертається до відділів СУА подавати відповідні пропозиції відносно тих справ, які будуть розглянені статутною комісією та запропоновані наступній конвенції СУА.

Голова СУА Марія Савчак увійшла до Крайового комітету для відзначення 5-ої річниці вибуху в Чорнобилі.

До Екзекутиви Національної Ради Жінок з рамени СУА ввійшли: Ірина Куровицька як перша заступниця голови і Марія Томоруг як скарбничка.

ВІТАЄМО НОВИЙ ВІДДІЛ

У Норт Порті, Флорида, постав новий Відділ СУА, якому надано число 56. Головою вибрано Марію Наваринську.

ПРАЦЯ МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКОЇ РЕФЕРЕНТУРИ

Не раз роздумуючи над ділянками праці цієї референтури та висилаючи обіжники до окружних управ і відділів, здаю собі справу з того, скільки часу треба вложити, щоб могли бодай частково зробити те, що вимагає ця референтура у різних ділянках, які вона охоплює.

Все ж таки працюючи над цими ділянками, ми можемо мати успіхи не лише сьогодні, але і на довшу мету. Працюючи над збереженням української народної спадщини, збиранням записів і документів історичного значення, вихованням дітей і молоді в ознайомленні з нашою народною культурою — це праця, яка збереже нашу ідентичність тут, у вільному світі. А це також є великою допомогою Україні.

Подаю три ділянки праці в музейно-мистецькій референтурі, праці, яку ми, жінки, вважаємо за потрібну, але це не повинно бути тільки на нашому сумлінні, а на сумлінні кожної людини в наших українських громадах.

1. Допомога у розбудові Українського Музею в Нью-Йорку. Це є широке поле до праці і тому ми закликаємо ініціювати творення всегромадських комітетів в усіх місцевостях нашого поселення. Тільки спільними силами з нашою громадою створимо репрезентативний Український Музей у Нью-Йорку для розповсюдження знань про українські культурні надбання та пропагування доброго нашого імені серед чужинців, що цей Музей і робить вже від початку свого існування.

2. Творення гуртків любителів народного мистецтва серед дітей і молоді. Українське жіноцтво завжди стояло на сторожі збереження традицій та народної спадщини. Тут, у вільному світі, далеко від рідної землі, ця ділянка є дуже важливою. Дитина,

ОКРУЖНІ З'ЇЗДИ

3 березня ц.р. відбувся Окружний з'їзд в Нью-Йорку. Головою обрано Надію Савчук. Екзекутиву представляла голова СУА Марія Савчак. 3 березня відбувся Окружний з'їзд у Філядельфії, на якому обрано головою Марію Одежинську. Екзекутиву СУА представляла Ірина Чайківська. 17 березня відбувся Окружний з'їзд Округи Нью-Джерзі, на якому переобрано головою Тетяну Рішко. Екзекутиву СУА представляла Марія Томоруг.

СЕРДЕЧНО ДЯКУЄМО!

Для купівлі машини "Факс" для редакції "Нашого Життя" та канцелярії СУА рівночасно зложили: **1000 дол.** — 119-тий Відділ СУА в Йонкерсі з нагоди свого 10-ти ліття та **500 дол.** — Анна і Володимир Раки з синами Ігорем та Андрієм з нагоди родинного св'ята.

Нашим щедрим жертводавцям бажаємо всего найкращого!

**Екзекутива Союзу Українок Америки
Редакція "Нашого Життя"**

полюбивши українське народне мистецтво, ніколи не забуде свого коріння.

3. Усна історія. Від віків багато історичних подій було передано усно. Наші кобзарі ходили від села до села і були неначе живою газетою для людей. Сьогодні ми маємо багато полегшень — звукозаписувачі, відеозаписувачі і фільми. Важливим є тільки мати розуміння для цієї ділянки для тих осіб, які хочуть зібрати цю усну історію і тих, які можуть вложити свою частину, передаючи свої переживання.

Американський Музей Іміграції на острові Сліз (Елліс Айленд) збирає дані про переживання людей, які переходили через цей табір. В Нью-Джерзі з ініціативи Окружної Управи СУА зорганізовано Комітет "Проект АМІ". Відділи СУА допомагають цьому Комітетові у його праці. Український Музей у Нью-Йорку також має Відділ архіву. Працюють українські дослідно-документаційні центри в Нью-Йорку і Торонто з відділом у Дітроїті. Вони стараються зібрати записи очевидців Другої світової війни. Ми включилися в ту працю, бо, маючи великий доступ до української громади, можемо багато допомогти у цій ділянці. Ми всі пережили багато і кожна з нас може описати свої дні скитання та початки поселення в новій для нас країні. Всі ці описи історичного чи приватного характерів допоможуть нашим молодим продуцентам робити документальні фільми, а письменникам черпати теми для їх праць про Другу світову війну.

Вся праця, яку ми проводимо в ділянках музейно-мистецької референтури, є важливою для нас і наших майбутніх поколінь. Від нас залежить, чи залишимо нашу культурну спадщину упорядкованою і тим самим доступною для нашого і чужинецького оточення. музейно-мистецька референтка СУА **Ірина РУСНАК,**

СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ РАДА

К У Т О К П О Р А Д

ПИТАННЯ:

У місцевості, де я живу, є школа українознавства, одна з найкращих такого роду шкіл в США. Крім клас для учнів, відбуваються теж лекції для батьків-неукраїнців.

Якось у суботу я зайшла до школи зі справою до однієї вчительки. Була саме перерва і гамірно від дитячих та молодечих голосів. В одному кінці коридору вчитель нагадував учням говорити по-українському, мовляв, субота — це день для навчання української мови, тож щоб хоча в цей день вони старалися плекати українську мову. На це їхні батьки тратають час і возять їх до школи. В другому кінці того ж коридору стояла група молодих матерів, весело розмовляючи. І до мене долетіли слова англійської. Я підійшла ближче, щоб упевнитися, чи це дійсно так. Між ними я впізнала знайомих колишніх пластунок і членок Союзу Українок. Всі вони дуже добре володіють українською мовою. Але тут, привізи своїх дітей вивчати ту мову, між собою розмовляли по-англійському. Я хотіла звернути їм увагу, але стрималася. Однак не маючи спокою і роздумуючи над цим інцидентом, я вирішила порушити цю справу на ширшому полі — на сторінках жіночої преси.

Як зарадити таким явищам? Як довести молодим батькам до свідомости, головно матерям, що їхній приклад в пошануванні та плеканні української мови вартісший за тисячі слів? Як викоринити недбалість у суттєвих виховних питаннях?

Наталка

Випадкова обсерваторка

ВІДПОВІДЬ:

Дорога Пані Наталко!

Вашим запитанням Ви частково дали відповідь, про важливість батьківського прикладу в пошануванні української мови. Легковажність, чи, як Ви назвали, необачність у мовних питаннях створює в дитячій дезорієнтацію. Бо з однієї сторони батьки привозять їх до українознавчих шкіл, платять за навчання, очікують добрих оцінок і приємно їм, коли їхня дитина гарно декламує на академії чи національних святкуваннях. Багато батьків хочуть, щоб їхні діти

закріплювали українознавче знання матурою. Не одні обурюються, коли оцінки їхніх дітей не є, якщо не дуже добрі, то хоча добрі, не беручи до уваги знання мови, яке їхні діти винесли з родини завдяки їх власним старанням.

З другої сторони, своїм прикладом, ось як вище згадані матері, створюють для своїх дітей подвійний стандарт. Вживаючи в колі своїх українських приятелів і знайомих неукраїнську мову, ті батьки своєю поведінкою дають наочний приклад непошанування тієї мови, яку приневолюють дітей вивчати в суботних школах. Цікаво було б знати, яка мовна ситуація в їхніх домах? Якщо недбала, тоді неважко зрозуміти негативне наставлення їхніх дітей до українознавчого навчання, нехтіть до української мови та слабкі успіхи у школі.

Нерідко трапляються випадки, коли дитина з інтелегентної родини слабо володіє українською мовою, їй важко йти в ногу з іншими дітьми, які вільно володіють нею. І тоді нерідко батьки тих дітей здивовані слабкими оцінками їхніх дітей в українських школах. Мовляв, моя дитина в школі (неукраїнській) визначна, одержує нагороди за знання чужих мов, а в українській школі злі оцінки? Тут вина школи, учителів.

Але відповідь тут проста. Початок проблеми в них самих, в батьках, в їхньому може несвідомому, або ненавмисному нехтуванні основних засад виховання — особистого прикладу, домашньої атмосфери пошанування рідного, головно мови; в їхньому сподіванні чуда від школи чи молодіжної організації, а не від їхнього вкладу.

Як же зарадити згаданим проявам?

На батьківських конференціях, на сходах Союзу Українок і при інших відповідних нагодах слід говорити на тему важливости пошанування і плекання української мови в родині і українському середовищі.

Подбати, щоб у приміщеннях українських шкіл були великі написи (і з ілюстраціями) — прохання вживати на даному терені тільки українську мову.

В разі потреби не вагатися звертати увагу шановним матерям й іншим особам, що слід любити, шанувати й говорити рідною мовою.

Приклад, приклад, приклад і ще раз приклад батьків, а головно матерів, допоможе дітям чітко усвідомити важливість плекання української мови,

Любомира

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLVIII

JUNE 1991

Editor: Marta Baczynsky

THE ARCHITECTURE OF SOVEREIGNTY

INTERVIEW WITH A DEPUTY OF THE UKRAINIAN PARLIAMENT, MEMBER OF THE NATIONAL COUNCIL, ARCHITECT LARYSSA SKORYK

Recently, a delegation representing the governing Council of Ukraine visited the United States. The deputies met with congressmen and senators, participated in interesting discussions with noted government officials. Particularly active in these meetings was Laryssa Skoryk, a known Ukrainian parliamentarian, an individual with a progressive point of view. This interview was conducted during this visit.

Q: Ms. Laryssa, you are known in Ukraine, as well as outside its borders as a politician who defends the necessity of radical reforms. Please tell us when did you realize the necessity to change things in your society?

A: I will tell you honestly, when my awareness developed I realized that in our life somehow things were not arranged as they should be. However, at first the thoughts about the necessity of change were on a child's and adolescent level. But maturity brought absolute conviction that the way we live, the way we have lived till now it is not a life for people.

My profession allowed me to come to this conclusion. Architects find interest in everything, in the spiritual and the material, in economics, in politics, in medicine and education.... You immerse yourself in all this—and realize to what degree everything around us is ruined. It is ruined to such a degree that its a tossup whether we will continue to exist or not.

And in order for us to continue to exist, we are obligated to change many things.

Q: Architecture was always called the art of kings. But, you and I are well acquainted with "the art of Regional Executive Committee" (Soviet system) — whatever the kings are, will architecture reflect their image?

A: In this situation architecture honestly mirrors the reality in which we have lived, those who ruled us and what we have achieved. Actually, we don't have architecture as the high form of art. All that has been built in our cities and villages is terrible and bears no relation-

ship even to the normal principles of construction, not to mention Architecture with a capital letter.

Q: Please tell us what happened in Kiev on March 8th?

A: First, there was a meeting, an alternative to the celebration of the March 8th holiday, a strange holiday, which I have never seriously celebrated and have treated with a good measure of irony. I think that celebrating biologically significant holidays is very funny.

However, on that day women gathered in Kiev on its magnificent Independence Square, to declare their position and perhaps to show that perhaps society is in deep trouble when the "weaker sex" is compelled, feels responsible and wants to assume the heavy burden of changes. The gathering was comprised of mothers and soldiers, representatives of Ukrainian National Women's League, women's groups affiliated with RUKH, ecological groups with the Green World. And of course, there were just women who realized that their children will be lost because we live in a city near which the Chernobyl tragedy occurred. In addition, how are children to be fed when the stores are empty of products? What has to be done so that the children can be raised in an environment of high spirituality?

All these issues brought the women together. On this day when a bit of rest was in order, they gave it up to come to say: we stand for democratic reform, we demand a better life, we demand a national army for our sons so that they may serve in Ukraine and not in distant Siberia or in "hot spots" of international conflicts!

This meeting left me with a feeling that things were in progress. It always seemed to me that burdened with daily problems, which are really enormously destructive, women took absolutely no part in community life, being concerned with livelihood, daily struggle in preserving the welfare of their children, their family. However, here I was convinced that our women were activated. I think that even though this gathering, by virtue of its numbers and its mission, already represents great strength, the fact that the Ukrainian (and not only

Ukrainian) women found her social consciousness, carries enormous weight.

Q: Have women found their local consciousness in all parts of the country?

A: No, probably not everywhere. But when I travelled through the regions of Luhan', Doneck, Cherny-hiv, when I debated with many people prior to a referendum, I noticed that women reacted with more emotion, they were more open to the issues in question, than men. I am referring to the broadest spectrum of women. Their experience currently is greater in comparison to that of two years ago when I was campaigning for elections. Then I noticed that men were more socially conscious. Now, the situation has changed.

Q: How do you see the new Ukraine in the future? How do you imagine a woman in this country?

A: It is not difficult for me to imagine a new Ukraine. I am well aware of our democratic traditions and realize that every time we had the opportunity to revive our own national government in Ukraine, or even sovereignty (there were already two serious attempts at this), the primary motivation was the absolute need for democratization for democracy.

Here is why Ukraine can only be seen as a democracy. As a country with great emphasis on the revival of farming, it must be done on the most advantageous level, since it would be a sin, possessing the kind of soil that we do, not to place agriculture in the forefront.

I see Ukraine as a nation of high moral standards. The Christian moral ethics and our democratic concepts — united in a Christian-democratic philosophy. This, then, is the first thing to revive. On this basis, I think, we can really be the corner stone about which M. Kostmorav spoke...

Mainly, the corner stone for a civilized European society. Perhaps this sounds very extreme, much like wishful thinking. However, I want to clarify this: the Slavic world is unusually complicated. It was particularly complicated by the fact that for hundreds of years the Russian empire uprooted any sprouting of democracy in that world. Tsarism was very successful in this, for in Russia not an inkling of democracy was seen in ages.

Ukraine knew democracy. Therefore, our responsibility is to show the Slavic world our understanding of self government, to propagate democratic institutions.

A woman in Ukraine — since time immemorial she was never just a plain housewife or some second rate helper at the side of a man. She was his partner! Since ancient times in our songs and in our traditions women were equal partners with men in social interactions, in the community, in creativity, in all spheres of life. Spiritually and materialistically.

Q: I agree with you totally. However, in the last few decades our traditions were numbed and on the decline, and a woman often found herself in an unhappy situation...

A: That is true. But I always see the great, even enormous potential of our women — as homemakers, as mothers, and as the sources of spiritual values. I see them as individuals of dignity who are trying to preserve the shreds of Christian morality.

Q: What do you find admirable in American women?

A: The fact that their femininity is not an issue. They are citizens of absolutely equal rights with men. American women are confident, gentle, happy, industrious and impetuous. I like that a lot.

Q: With which Ukrainian women in America have you established good relations?

A: This is somewhat difficult to answer, because I already have here many, many fine acquaintances. I hope those I fail to mention will forgive me...

I have formed an excellent relationship with Marta Bohachevsky-Chomiak, with Nadia Komarnycky-McConnell, with Iryna Jarosevych and with Marta Zelyk. It's difficult to include everyone.

These are the wonderful women whom I had the pleasure to meet at last year's conference "Ukrainian Woman in Two Worlds" held in New Jersey. I am very much taken with Ukrainian women in America because they perpetuate their Ukrainianism and raise their children in the spirit of nationalism. I am very grateful to them because they nurture the love to our Ukraine. These women are leaders in many spheres and I am pleased to see the respect they get from their colleagues (of other ethnic backgrounds) — both from men and women.

I generally feel that Ukraine will see its women achieve great things.

Q: Would you share with us your impressions concerning the conference "Ukrainian Woman in Two Worlds" which was sponsored by the Ukrainian National Women's League of America.

A: I am sure that the sponsors and participants of the conference realized even then, in October, when I spoke to them, that I am grateful not only for the opportunity to meet with them, but primarily for what they do. I am very pleased with their community activism. It is this activism that I yearned for, for women in Ukraine, and to which they are now awakening.

I was touched to find that the European traditions which were nurtured by women in Ukraine prior to the times of Stalin, Ukrainian women in America accepted as the standard. I am speaking of the activities of the women in Halychyna, the older generation (oh, how active they were in Halychyna, as well as in other Ukrainian communities in Europe!). I can see that the younger generation of women in America is perpetuating the traditions of their mothers and grandmothers.

The lessons of Milena Rudnycky did not fall by the wayside, or those of Nadia Surovceva, who was a somewhat controversial figure for American women.

Nadia Surovceva began her activities at the time of the massive national rebirth, during the time of Mychajlo

Hrushevsky. She worked in the department of foreign affairs. (She returned to Ukraine not because the communist ideals were important to her — Ukraine was more important to her. She wanted to build and improve it, if even with the bolsheviks). She returned to Ukraine only to be repressed, to be sentenced to 30 years in the camps. My father used to tell me stories about Surovceva in Vienna. I met her when she was released from the camps. It occurred to me that her fate reflects our Ukrainian fate, and with that our indestructibility. What an optimistic individual she was!

I found an echo of this optimist here, in Ukrainian American women. That is why this conference was so important to me.

The conclusion I have reached is — we are not destroyed.

Q: How do you see the current and more important the upcoming cooperation between Ukrainian women in America and their sisters in our native land?

A: That cooperation must be far reaching. It is good that now there are many enthusiasts who go to Ukraine, involve themselves in various community affairs, stoically put up with our less than comfortable conditions. I realize what it means for these women to leave everything they have there and go to Ukraine — for a few months, for half a year. For instance, Marta Kolomyjec, a correspondent for the *Ukrainian Weekly* is in Kiev for 6 months to provide objective reporting. It is very important to us that Americans have the correct information tracing Ukraine's road to independence, from which we will not step aside. If America truly wants democracy not only for itself but for others, then first it must show understanding and give attention to those nations who yearn for their own sovereign state

Q: Is it difficult to combine being a woman, a parliamentarian and an architect?

A: Should you ask me do I like to cook, do I like to sew? The answer is yes, I like to do these things very much, but I don't have time for them.

I cannot remember any time when it was easy. There were always problems. Time was always in short supply. But then, when comparing my interests of 10 to 20 years ago with my interests today, then it is a shame to waste every second on things other than those concerning our community and politics. However, I continue with architecture, I work with students because I feel working with young people has a special significance. But then, architecture as a subject is the song of my soul. All my life I have been attempting to learn other forms of art. I would be very happy to continue this process, even more so with architecture, but there is no time.

My most important architectural project is the building of Ukraine. To be an architect in this endeavor gives me the greatest joy.

Interviewer: Jury Pryhornytsky
(This interview is a loose translation from Ukrainian)

FROM THE DESK OF THE WELFARE CHAIRMAN:

The Welfare Committee continues to work diligently in keeping with the resolutions of the XXII Convention of UNWLA.

As you know, many changes occurred in Ukraine in the past year. When it became possible to provide aid to Ukraine, particularly for children and youth, the Welfare Committee immediately expanded the *Aid Fund for Children and Youth* to include the *Medical Aid Fund for Children and Youth* — victims of Chernobyl. The *Welfare Fund* included the *Aid to Ukraine Fund*. The response from the branches was very positive, and they are encouraged to continue raising funds for this purpose.

Unfortunately, there are branches who have collected money, but have given it to local community organizations which have no affiliation with UNWLA, do not have a tax exempt status, or are politically in nature.

It must be made clear that such actions on the part of branches can cause difficulties for our organization and the Internal Revenue Service may suspend our tax exemption privileges. At this time the IRS is paying close attention to non-profit organizations and has begun auditing them. Some of our branches have been called for a review. It is therefore imperative that all fundraising conducted by branches *MUST be cleared through the financial department of UNWLA*.

This particular matter was very thoroughly discussed at the meeting of the National Board, and a resolution was passed (#8 of the Resolutions of the National Board). All activities relating to aid for Ukraine which are planned and carried out by the branches, must be coordinated by the Welfare Chairman. Branches cannot take such responsibility upon themselves, they cannot borrow funds for a particular activity without discussing it with the Welfare Chairman. Recently, a branch informed the Executive Board that from now on the proceeds from its various activities will be marked to pay off a debt the branch has incurred. This cannot be allowed to happen.

At the meeting of the National Board it was decided to collect addresses of members of Ukrainian National Women's League in Ukraine, determine the trustworthiness and reliability of these individuals, and establish one-on-one ties with them with the purpose of sending them aid. We are confident that with the cooperation and good will of our membership this can be accomplished. From long standing experience we know that misuses occur often, and that is what we are trying to avoid.

Currently, it is possible to send packages with food and clothing to Ukraine through the Post Office or via shipping agencies. Our members are urged to review the addresses to be used with the Welfare Chairman of UNWLA.

The aid bound for South America, particularly Brazil, as well as Poland, is being continued. Members are

THE UKRAINIAN MUSEUM — A CULTURAL EXPERIENCE

Spring has been a time of great activity at The Ukrainian Museum. The traditional Folk Craft courses and workshops which draw so many people to the Museum, again this year were filled to capacity.

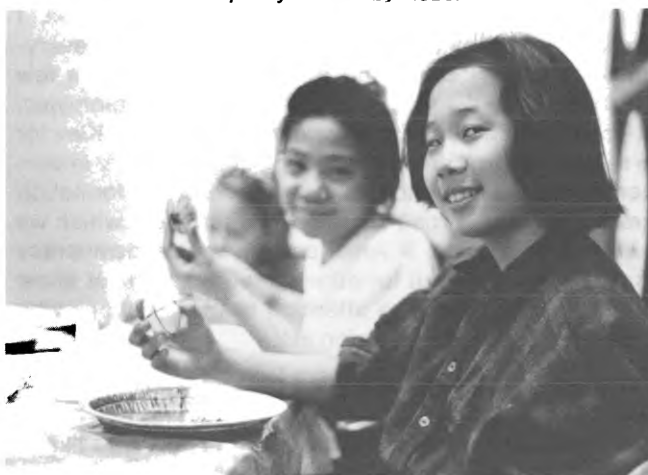
In the course where participants learned how to decorate pysanky (Ukrainian Easter eggs) enjoyment punctuated with a lot of ooh's and ah's predominated. However, it was a special treat to watch a group of youngsters, part of a special art activities class from a neighboring public school, embrace the ancient Ukrainian art of decorating an egg in the traditional manner — with hot wax, colored dyes and a stylus. The children's intense interest in colors, designs and the endless possibilities of combining them on the surface of the egg culminated in several hours of creative energy put to good use. Making a pysanka is a painstaking, slow process. The children in this group delighted their teacher and the Museum's staff with their patience and seriousness, but above all with their originality and imaginative creation of designs on the eggs. No doubt, there are many future artists among these boys and girls.

Many individuals found the embroidery course challenging. While mastering the various intricate stitchwork and designs, students also learned a bit of Ukrainian folk art history and folk lore.

The baking course concentrated on Easter breads. It is interesting to note that several students travelled impressive distances to participate in this experience. And the lessons learned here were put to good use. Mr. Robert Kent paid close attention and subsequently baked several glorious "pasky" for the community Easter dinner held at the St. John the Baptist Ukrainian Catholic Church, in Riverhead, NY. Mr. Kent photographed his masterpieces and we are pleased to show them off.

Easter "pasky" baked by Robert Kent

School children showing off their pysanky

asked to check the addresses to be used for the purposes of properly coordinating our help for the needy Ukrainian families.

Aid to the Grandmothers — the program has been around for a long time and has been successful. It is supported by our membership and generous individuals in our communities. All donations are to be sent to UNWLA headquarters, from where they will be dispatched speedily to the Grandmothers who impatiently await our help.

It is important to remember our senior citizens, especially those who are members of our organization. It is vital to keep in touch with them, for very often in addition to financial help, they are in need of moral support, in need of a kind word. We ask our members to join Senior Citizens Clubs in their communities and take an active part in their programs.

Providing aid to our fellow Ukrainians, to those in need, to the sick, is the main objective of the Welfare Committee, which has been at work for 65 years. The Committee is grateful to our membership for its support of UNWLA's welfare programs which help Ukrainians in need.

As a point of information, please designate checks in the following way:

"UNWLA — MEDICAL FUND — CHILDREN OF CHERNOBIL"

"UNWLA — WELFARE FUND — FOR NEED IN UKRAINE"

LIDIA CZERNYK
WELFARE CHAIRMAN, UNWLA

For the Easter season, the Museum mounted a delightful exhibition entitled "Symbols of Protection and Power, Pysanky, Ukrainian Easter Eggs and Ritual Breads." Lighthearted, colorful and happy, the exhibition was curated by Lubow Wolynetz.

The exhibition featured some of the most beautiful pysanky from the Museum's collection and elegant holiday breads which play such an important role in the traditions and rituals of the Ukrainian culture. The breads

were baked by various individuals especially for the exhibition. Featured were "pasky," (Easter breads with symbolic decorations) "babky," (undecorated holiday breads), "kolachi" (round, braided Christmas breads), and of course the magnificent "korovai" (wedding bread), among others. Then, there were birds, dozens of them, flying birds and nesting birds, made of dough. Birds are a symbol of Spring and happiness and are liberally used on the wedding breads.

TWO NEW EXHIBITIONS OPENED IN MAY AT THE UKRAINIAN MUSEUM

THE PAINTINGS OF BORYS BURIK

Borys Buriak is an artist from Lviv. He studied in the Institute of Applied and Decorative Art.

In his work Buriak is faithful to the traditions of the Lviv school of painting which was organized in the early 20th century. His strong educational background and the freedom of artistic expression enjoyed today, allows Buriak to create an innovative style in contemporary Ukrainian painting.

Most striking in all the works is the artist's boldness, the freedom and audacity with which Buriak resolves his painting assignments. Sviatoslav Hordynsky, who wrote the introductory essay to the exhibition catalogue describes the artist's style in this way: "At first glance one is drawn by the expressiveness with which the artist interprets the world. He therefore can be classified as an expressionist, but at the same time he utilizes simplified forms, which are typical of constructivism."

Buriak frequently used the landscape of Lviv in his paintings. He allows himself a free hand, improvises with color and texture, reaching almost into the realm of fantasy. However, in the treatment of historic landmarks of the city, the artist adheres to their true forms. The viewer can see the artist's appreciation and understanding of the importance of history and time to the essence of the city.

The artist's "mode of life" group of paintings is based on the life in a Ukrainian village. He portrays his parents and through these works Buriak pays tribute to the traditions of national morality and sources of beauty. In another group of works, symbolic of nature, the artist refers to the awakening and strengthening of national social awareness.

Most prominent in all the works of Borys Buriak is his energy, dynamism and courage.

The exhibition will be at the Museum through the summer.

THE WORLD OF SHEVCHENKO IN THE GRAPHICS OF VASYL LOPATA

Many Ukrainian artists frequently use the themes of Taras Shevchenko's works in their artistic renderings.

Vasyl Lopata, a graphic artist from Ukraine, has joined them and successfully created very poignant interpretive depictions of Shevchenko's works. Thirty graphic works are featured in the exhibition.

Lopata, who utilizes linoleum and plastics in his work, graduated from the Kiev Institute of Art in 1979, where he studied with noted Ukrainian graphic artists.

The graphics on display are divided into two categories: those characteristic of book illustrations and others which stand as independent works. The latter are multifigured compositions, bordered with a "baroque" type frame, displaying traditional plant ornamentation. At the top of this frame the artist creates a landscape in a different color. This poignant accent continues to develop a sense of the epic, which is characteristic of Lopata's illustrations, particularly in the series on Shevchenko's works. The essence of the action is broadened by making it seem a part of the landscape on top of the composition.

The artist is a master in creating illusions and reflections so as to give the viewer a sense that a story is being told, and that the story is of monumental proportions, an epic. For example, in the work "Hamalia" the artist creates a central battle scene where he places two images of Hamalia — one in the act of fighting, the other as if a mirror image of the former, but in the background, as if a figure of history, of legends. To achieve this affect the artist uses contrasting tones, creating an illusion as if on a film strip.

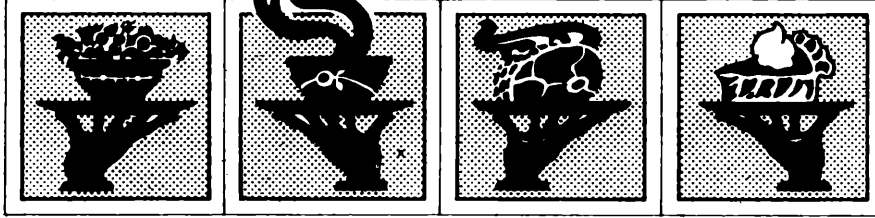
Vasyl Lopata uses several Shevchenko's works where women are the central figures — "Prychynna," "Topolia," and "Utoplana." The women in Lopata's graphic works are presented in a rather romantic and symbolic way, yet the majesty of the story behind these figures bring them to epic/monumental proportions.

The graphics of Vasyl Lopata display a great sensitivity to the era during which Shevchenko lived and created, by evoking the character, aesthetics and principles of painting, dominant at that time. Lopata's graphic work "Haydamaky" displays similar technique used by Shevchenko in his series of works "Zhyvopysna Ukraina."

This very interesting and thought providing exhibition will be on display through mid-July.

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Вліті, при вищій температурі, харчування повинно бути менш калорійне. Тоді дуже добре можна використовувати овочі та ягоди на приставки чи лакоминки.

ОВОЧЕВА САЛАТКА З ВІНЕГРЕТОЮ (на 4 особи)

- 1 дозріла папая або манго
- 1 велика грушка
- 2 великі грейфрути
- 1/2 зеленого мільона (honeydew)
- 1/3 горнятка вінегreti
- 1 ложка дрібно нарізаної м'яти

Усі овочі обібрати зі шкурки і нарізати на кубики. Полити вінегредою (олія до салати, змішана з овочевим оцтом з додатком цукру). Подавати в малих мисочках. Посипати м'ятою.

АВОКАДО З ІКРОЮ (на 4 особи)

- 2 великі дозрілі авокадо
- по 2 ложки червоної та чорної ікри (кав'яр)
- ПРИПРАВА
- 2/3 горнятка кислої сметани
- 1 ложка овочевого оцту
- 2 ложки олії до салати
- 1/2 ложечки сухої гірчиці (dry mustard)
- по одній ложечці цукру і солі
- 1/4 ложечки перцю (до вподоби)

Зняти шкурку з авокадо, розрізати наполовину. Опісля уважно різати, починаючи з грубого кінця, майже до верхка. На невеликих полумисках уложити авокадо у формі вахляра. З одного кінця накласти галками напереміну чорну і червону ікру, а з другого трохи приправи. Решту приправи подати в окремій мисочці.

ОВОЧЕВА САЛАТКА НА ПРИСТАВКУ АБО ДЕСЕР (Л. Іванчук)

- 1/2 зеленого мільона (honeydew)
- 1/2 жовтого мільона (cantaloupe)
- 5 ківі
- 1 середньої величини банька ананаса (pineapple), може бути свіжий виноград — зелений або червоний без кісток
- 1 кварта полуниць (strawberries)

1 маленька банька мороженого, концентрованого помаранчевого соку можна додати трохи соку з ананаса

Перші чотири овочі нарізати в кубики і вкласти до великої миски, в якій буде подавати. Додати виноград та покропити трохи розмороженим помаранчевим соком. Замішати і щільно накрити пласичним папером (saran wrap) і вкласти до холодильника на ніч. Перед поданням додати нарізані на половинки полуниці.

КОМПОТ З КРЕМОМ (на 4 особи)

- 1 фунт мішаних овочів (персики — peach, морелі — apricot, ківі, полуниці — strawberries)
- 3 ложки цукру
- 3 ложки лікеру (Grand Manier, Kirsch, Amaretto)
- терта шкурка і сік з однієї помаранчі
- 1 білок
- 2/3 горнятка вершків (heavy cream)

Вкласти нарізані на куски овочі до вази на компот, посипати цукром і скропити однією ложкою лікеру і помаранчевим соком. Накрити і залишити 2 години. На крем вбити білок на густу піну, влити до вбитих вершків і додати решту лікеру і шкурку з помаранчі. Компот подавати з кремом.

КОМПОТ З ЛІТНІХ ОВОЧІВ (на 8 осіб)

- 1 1/2 горнятка цукру
- 1/2 цитрини
- 3/4 горнятка води
- 4 грушки, обрані і перерізані на половинки
- 8 сливок, перерізані на половинки
- 4 персики (peach), перерізані на половинки
- 4 морелі (apricot), перерізані на половинки
- 1 горнятко черниць (blue berries)

Заварити цукор з водою і нарізаною в кружальця цитриною. Коли закипить, додати грушки, сливки, персики, морелі. Накрити і варити на малому вогні, щоб були м'які. Вийняти овочі і дати до скляної миски, а до сиропу додати чорниці і варити одну хвилину. Вистудити і вкласти до холодильника.

ТОРТИК З ПІНИ З МАЛИНАМИ

- 6 білків
- 1 горнятко брунатного цукру
- 1 горнятко мелених волоських або ліскових горіхів
- 2 3/4 горнятка малин (можуть бути морожені), з того 1/3 горнятка на прикрасу
- 8 унцій вершкового сира (cream cheese) кімнатної температури
- 6 унцій нетовстого сира "рікотта" (low fat ricotta cheese) кімн. темп.
- 4-5 ложок цукрової мучки (до смаку)

Вирізати з пергаментового паперу (freezer paper) 3 кружки — 10 інчів у діаметрі. Намастити маслом. Вбити білки, додавати потроху цукор і далі вбивати, щоб піна була дуже туга. Вспати горіхи і легко, але добре змішати. Накласти на паперові кружки і пекти при температурі 325° — 40-50 хвилин. Коржі добре пекти один день наперед.

До електричного змішувача (blender) або до Ф.Р. дати малини (якщо вживаєте морожені малини, треба їх частинно розморозити), оба сири і цукрову мучку. Змішати на суцільну масу.

Коржі перекладати 2 години перед подаванням. 2/3 маси використати до перекидання, а 1/3 накласти зверху і прикрасити залишеними малинами.

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ОКРУГИ СУА В ЧІКАГО

В суботу, 9 березня ц.р. відбувся XXVIII окружний з'їзд відділів СУА Округи Чікаґо. Щорічний з'їзд є мов би багатограним підсумком праці 12-ти відділів СУА (428 членок), які, хоч розкинені на терені Чікаґо, його околиць та у стейтах Міннесота, Вискансин, Індіана, все ж таки працюють одноцільно та координують свою діяльність в одну зорганізовану цілість.

З'їзд відкрила молитвою голова Округи Анастасія Хариш. Вона привітала почесну голову Округи Любославу Шандру, третю заступницю голови СУА для справ культури Лідію Гладку, яка репрезентувала Головну Управу СУА, присутніх делегаток і гостей. Президію з'їзду очолила Марія Дорожинська, голова 84-го Відділу, протоколували Марія Лібер — голова 102-го Відділу, та Віра Маркевич з 29-го Відділу. В першій частині звітували голови відділів та окремі референтки окружної Управи. Слухаючи звітів, можна було зразу запримітити, що діяльність майже усіх відділів проходила під знаком росту власної організації та під сильним впливом зростаючого відродження в Україні. Воно дало поштовх до більш інтенсивних зусиль, зросту жертвенности та поширення інформативних контактів з американським довіллям. Хоч ціль праці була однаково визначена для всіх, все таки кожний відділ вів свою діяльність індивідуально, у своїх окремо вибраних ділянках, які найбільше підходили до його зацікавлень чи спроможностей.

6-ий Відділ, наприклад, уже шостий рік веде світличку "Садок вишневий" (47 дітей уже вписано на новий шкільний рік), яка є важливим вкладом у розвиток української дитини у своєму довіллі. Відділ влаштував показ біжутерії з приходом на добродійні цілі. 22-ий Відділ впродовж майже сорок років влаштовує "Український день" під час різдвяного фестивалю Музею науки і промислу, літературні вечори. 29-ий Відділ, який святкував 30-ліття свого заснування, влаштовує мистецькі виставки, має вокальне тріо "Пісня", виказався дуже успішною стипендійною акцією та висилкою книжок дітям в Україну. 36-ий, найстарший (заснований в 1932 р.), хоч зменшився кількісно з відходом членок, провів успішні базари, збірку для дітей, потерпілих у чорнобильській трагедії, жертвував значну кількість книжок в Україну. 51-ий взяв участь у щорічному місцевому "фолкфері" в Милвокі, вдержує українську хату в місцевому музеї, завдяки зв'язкам з часописом "Милвокі Журнал" заопікувався 6-річним хлопчиком з Києва Віктором Федонюком, хворим на левкемію, який лікувався у тамошньому дитячому шпиталі. 74-ий Відділ влаштував виставку українського народного мистецтва в американській бібліотеці Елмвуд Парк та середній школі Мейвуд, постійно вдержує галерею з мистецькими експонатами в банку при

парафії св. Йосифа. 77-ий проводить базари, прихід з яких віддає на харитативні цілі (жертви Чорнобиля). 84-ий був співорганізатором доповіді нуклеарного біолога з Києва д-ра Д. Грозинського про Чорнобиль, провів акцію допомоги Україні (ліки, медичні матеріали, книжки, гроші). 101-ий влаштував "Вишивані вечорниці" і показ моди, перебрав майже всеціло опіку над дітьми хору "Дударик" під час їх перебування в Чікаґо. 102-ий брав участь у фестивалі міста Манстер, влаштував виставку з висвітленням прозірок про писанку та інформаціями про Україну, її населення, мову, культуру в церкві Кровн Поїнт, придбав історію України д-ра О. Субтельного до відомого університету Пердю, Індіана. Новостворений 85-ий Відділ брав участь у громадських імпрезах, вів успішну харитативну акцію. Усі разом щороку влаштовують "День Союзянки" на оселі в Равнд Лейку. Фінансовою базою є базари, організовані двічі в році — в різдвяному та великодньому часі.

Про стипендії звітувала референтка Володимира Демус. 22-ий Відділ оплачує 10 стипендій, 29-ий — 30, 74-ий — п'ять, 84-ий — вісім, 102-ий — чотири, разом 57 стипендій. У звітному році Округа переслала на стипендійну акцію СУА 14,153 дол. Окреме призначення висловлено членці 29-го Відділу Вірі Трошук за придбання 30 стипендій та д-рові М. Гнатикові, який зібрав 550 дол. на стипендійний фонд від своїх клієнтів.

Про працю суспільної опіки говорила Стефанія Форович. Крім постійної грошової допомоги, пакунків з харчами та одягом до Бразилії і Європи, членки пам'ятали також про своїх хворих і немічних, яких відвідували у місцевих шпиталях і піклувальних домах, зокрема у святочний час Різдва і Великодня намагалися внести дрібку теплого, родинного настрою символічним дарунком. Велику увагу присвячено зв'язкам з Україною, зібрана допомога передана була церквам, студентам, мистцям, головно дітям, потерпілим у чорнобильській катастрофі. Для прикладу треба подати, що лише одна листопадова збірка чорнобильським дітям принесла 4,849 дол. Крім цього вислано в Україну книжки, фелони, пачки для дітей. Загальний вислід допомогової акції суспільної опіки досягнув 14,800 дол. Окружний з'їзд висловив референтці Стефанії Форович особливе призначення за її жертвенну працю.

Останньою звітувала голова Округи Анастасія Хариш. Вона розглянула діяльність Округи, зупинилася на важливіших точках праці: зустріч з поетесою, політв'язнем Іриною Сенік (з ініціативи окружної Управи), влаштування "Дня Союзянки", великий вклад праці СУА під час перебування хору "Дударик", де членки майже повністю перебрали на себе опіку над дітьми, зорганізована участь проводу Округи

ЛЕСЯ УКРАЇНКА У 119-МУ ВІДДІЛІ

*Ансамбль союзниць 119 Відділу. Зліва: Іванна Ганкевич, Ірена Моцюк, Люба Сохан, Валентина Харченко, д-р Олег Сохан, Ольга Жепецька, Анна Король, Віра Кушнір, Алла Трохимчук.
Members of Branch 119 with Dr. Oleh Sochan in center.*

120-річчя з дня народження Лесі Українки було важливим ювілеєм, що припав на початок цього року. Культурно-освітня референтка Відділу Люба Сохан запропонувала відзначити його урочисто та влаштувати культурну імпрезу для ширшого громадянства.

24 лютого вечір відкрила голова Ірена Моцюк і передала ведення програми культурно-освітній референтці. До участі було запрошено відому письменницю, що проживає на терені Йонкерсу, Валентину Юрченко. Вона дала вичерпну доповідь про літературну творчість Лесі Українки. З увагою та зацікавленням всі слухали слова компетентної прелегентки. Низку віршів поетки вміло відчитала музейна референтка Оля Женецька.

Культурно-освітня референтка підготувала власний монтаж творів Лесі Українки. Одним із них був вірш "Гей, піду я в ті зелені гори", який поетка написала під час перебування на Буковині, коли

відвідувала Ольгу Кобилянську, що є патронкою 119-го Відділу. Потім Люба Сохан продекламувала твір "Україно моя бездолна", що сам звучить як музика, та відспівала ще один відомий твір Лесі Українки, "Не співайте мені сеї пісні" (музика Січинського).

Останньою точкою програми був виступ ансамблю союзниць 119-го Відділу у складі Люби Сохан, Іванни Ганкевич, Анни Король, Віри Кушнір, Ірени Моцюк та Апли Трохимчук у супроводі фортепіяна (д-р Олег Сохан). Наш секстет відспівав дві пісні на слова Лесі Українки: "Коліскову" (музика Яремка) та "Контра спем сперо" (музика Білогруда).

Закінчуючи програму, культурно-освітня референтка подякувала гостям за присутність і попросила на каву і солодке. Вечір був дуже вдалий і гості ще довго гутурили за столиками.

Ольга Руденська

ги у всіх комітетах та суспільно-громадських імпрезах. Тут А. Хариш зупинилася на потребі контакту СУА з громадянством Чикаго і околиці при допомозі радіовисилання подружжя Самбірських, які багато років безкоштовно віддають частину щотижневої авдіції 22-му Відділові СУА. Це мов би унікальний форум, на якому союзники можуть інформувати громаду про свою працю, про діяльність Централі та жіночий рух, головню тепер, під час відродження України, в яке СУА вносить і свій величезний вклад. Голова Округу підкреслила потребу дальшої допомоги і співпраці з жіноцтвом України. Як голова Округу, вона брала участь у конференціях Округ і засіданнях головної Управи в Нью-Йорку, репрезентувала СУА на всіх суспільно-громадських імпрезах. За свою жертвенну довголітню працю в рядах СУА Анастасія Хариш була відзначена почесною грамотою на Святі державности 22 січня, влаштованим іллінойським Відділом Українського Конгресового Комітету Америки.

Після полуденкової перерви від Головної Упра-

ви СУА з'їзд привітала Лідія Гладка. Вона підкреслила вагомість завдань української жінки у другому півсторіччі існування СУА та подала напрямні до дальшої конструктивної праці, закликала до збільшення активності у зв'язках з Україною, Рухом, жіночими організаціями в Україні і Польщі, посиленням допоміжної акції жертвам чорнобильської катастрофи, висилкою книжок, стипендій потребуючим студентам у Східній Європі. З'ясувала тяжке становище жінки в Україні, яка, крім важкої заробіткової праці, серед загального занепаду моралі, релігії намагається втримати етичний рівень родини, і для якої поміч жіноцтва СУА є необхідною. Лише сильне, свідоме членство діаспори, пов'язане з українським материком, зможе виконати успішно своє завдання.

Після короткої виміни думок окружний з'їзд вибрав нову окружну Управу, яку втретє очолила Анастасія Хариш.

Мирослав Шевчик,
пресова референтка 22-го Відділу СУА

ОКРУГА ДІТРОЙТУ ВІДСВЯТКУВАЛА 65-ЛІТТЯ СУА

*Гості Ювілею: зліва Владика
О. Бековець, д-р Марія Квітковська,
Голова СУА Марія Савчак,
Маруся Бек.
Guests at the Jubilee: Fr. I: Bishop O.
Bekovec, Dr. Maria Kvitkovsky,
President of UNWLA Maria Savchak,
Marusia Bek.*

У неділю, 17-го березня, в пополудневих годинах українська громада Дітройту зібралася в Українському Культурному Центрі. Прийшли союзнянки з усіх відділів округи, отці, запрошені гості і громадяни. За головний стіл засіли П. Будзол, О. Климишин — почесні членкині, парох о. Х. Войтина, Владика О. Бековець, д-р М. Квітковська, голова СУА М. Савчак, М. Бек, О. Лончина, Л. Колодчин і Н. Гевко. Після відспівання союзнянського і американського гимнів, голова Округи О. Лончина привітала присутніх і попросила до вечері. Молитву відмовив парох церкви св. Йосафата о. Х. Войтина. Під час вечері пригравала на фортепіяні Л. Цісарук.

Після вечері голова Округи О. Лончина розпочала свято такими словами: "Наша організація протягом 65 років не тільки була амбасадором української справи у чужому світі, але також плекала і зберігала нашу культурну спадщину і передала традиції нашого народу своїм дітям та внукам. Плекала українську мову, і якщо сьогодні в Україні чуємо слова признання на адресу української еміграції, то це признання стосується і нас. Ми дуже горді, що належимо до Союзу Українок Америки і дай нам, Боже, щоб наша організація працювала далі успішно!"

Програмою провадила Н. Гевко, перша заступниця голови. Другим промовцем була М. Бек, довголітня заслужена суспільно-громадська діячка, яка у своїй промові розповіла про започаткування і створення Союзу Українок Америки, зупинилася на 60-річному періоді в Нью-Йорку, коли наше жіноцтво подумало, як зберегти свою будучність і створило перший Відділ. Відтоді щораз більше жінок ставали в ряди і творили нові Відділи, які формувалися на східньому побережжі США.

В 50-ті роки на терені Округи Дітройту, в місті Гемтремик, постав перший Відділ (голова К. Кобаса), опісля 16-ий, 5-ий, 23-ій, і сьогодні маємо 13 відділів. Останній новозаснований — 115-ий. Ті жінки, які включилися в жіночу організацію, повинні мати велике признання, тому їм честь і слава!

Многаяліттям привітали ми дорогу голову СУА Марію Савчак. Вона розказала історію створення

Союзу Українок Америки, про обов'язки членок. Почалося від сестрицтва і клубів з приїздом перших емігрантів до Америки. Після великої підготовки жіноцтво прийняло з ентузіазмом ідею стати в ряди своєї організації. Перші організатори, голови, перший жіночий Конгрес в 1932 році. Вже 46 років СУА видає журнал "Наше Життя", створено Музей в Нью Йорку, виплачуємо стипендії українським студентам у Південній Америці і Польщі. СУА включився в акцію допомоги Україні, у фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, вислав медичне приладдя для лікарень у Львові і Дніпропетровську, книжки в Україну через організацію "Сейбре". Відновлено Союз Українок у багатьох містах України. Україна потребує допомоги від нас, тому наша організація мусить бути сильна і мусить вірити в славне майбутнє Союзу Українок!

О. Гевко подякувала голові М. Савчак. Приступлено до розвагової частини вечора: сопрано Маруся Назаренко відспівала в'язанку народних пісень при фортепіяновому супроводі Л. Цісарук. Оля Гринків, довголітня секретарка при Окрузі, а тепер голова 63-го Відділу, прочитала свій вірш "65-ліття". Марта Шехович, референтка стипендій при Окрузі, авторка гуморесок, прочитала свій вірш "Мрія", яким розвеселила публіку.

На закінчення охрещено новозаснований молодечий 115-ий Відділ, головою якого є Аня Швайкун. Відділ зорганізувала Л. Колодчин в минулому році, перед XX Конвенцією СУА.

До посвячення стали голови: Марія Савчак, Орися Лончина, голови всіх Відділів були хресними батьками, а також всі членки новозаснованого Відділу. Молитвою і благословенням засновано 115-ий Відділ в Окрузі Дітройту. Аня Швайкун подякувала за побажання і подарунки від Відділів. Молитвою, яку провів Владика О. Бековець і українським гимном закінчено свято. Наталка Гевко подякувала комітетові, виконавцям розвагової частини і всім присутнім на святі і попросила до домівки на зустріч з головою СУА Марією Савчак при каві і солодкому.

Олена Панчак,
пресова референтка Округи

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

По 1,000.00 дол. — Володимир і Катерина Воловодюки, Іван Голич;

500.00 дол. — Беллкор-Белл Комунікейшен, дорівнюючи пожертву Адріана Долинського;

300.00 дол. — Корнель і Емілія Дзюби;

по 150.00 дол. — Морген Гаранті Траст, дорівнюючи даток В. Баранецького 100.00 дол. і 50.00 дол. К. Кобрини;

140.00 дол. — АТ і Т, дорівнюючи даток Л. М. Оленчук;

по 100.00 дол. — Сітібенк, дорівнюючи пожертву М. Бах, Богдан і Ізидора Боярські, Салвіна Іваницька, Олег Декайло;

по 50.00 дол. — Ірена Волосенко, Марія Легенька, Ілля Онишкевич;

35.00 дол. — Мирослав і Люба Роговські;

по 25.00 дол. — Еміл Мейбо, Михайло Софяк, д-р Аркадій і Глорія Очеретські, Лідія Бук, Іван Івахів;

по 20.00 дол. — Стефан і Людмила Голуби, Богдан Козак, Зенон Чехович;

10.00 дол. — Алан і Стефанія Браєнти.

На Тривалий Фонд братів Івана і Володимира Смігуровських зложив **30,000.00 дол.** Володимир Смігуровський.

На Фонд Марка Зобаря зложили **по 50.00 дол.** — Анатоль і Олена Прасіцькі, Олег Іван Прасіцький.

ЗАГАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ Пожертви на Український Музей

500.00 дол. — Мира Залуцька;

430.00 дол. — Володимир і Катерина Папуги;

250.00 дол. — Хемікел Бенк, дорівнюючи пожертву Річарда і Ольги Алвінів;

200.00 дол. — Мирослав і Люба Прокопи;

по 100.00 дол. — Беллкор-Комунікейшен, дорівнюючи даток Ірени Охримович, 22-ий Відділ СУА, Марко і д-р Аріядна Бахи, д-р Михайло і Тамара Наболотні, д-р Оксана Фолварків; Мирослав і Люба Прокопи на видання каталогу Михайла Черешньовського;

по 50.00 дол. — Мючуал оф Америка, дорівнюючи даток Івана Павлова, Любомир Т. Романків, д-р Юрій і д-р Тетяна Кришакевичі, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Ігор Шевчук, Андрій Якимець, Михайло і Теодозія Депутати, Марія Марусяк;

по 40.00 дол. — Богдана і Євген Титли, Денис Кузьмович;

по 30.00 дол. — Роман Рак, Ярослав і Надія Бігуни;

по 25.00 дол. — Мирослава Савчак, Микола Сук, Рената М. Олеарчик, Євген і Ксеня Луцькі, Володимир А. Клебович, Марія Андейко, Іван Лешко, Тетяна Дідошак, Василь Сосяк, Ольга Дзядів, Володимир і Гелена Шиприкевичі;

по 20.00 дол. — СУМА Джерзі Ситі, "Рідна Школа" в Джерзі Ситі, Михайло Куриляк, Константин Луценко, Ольга

Танас Ла Мортє, Михайло Пінкович, мол., Оксана Миськів, Василь Федорак, Гелґа Марія Лівіцька, Наталія Канюга, Марія Енн Мартиневич, Любомира Хома, Іванна Жовнір, Михайло і Ольга Бодляки, Марта Краус, Дарія Витанович, Клавдія Салюк;

по 15.00 дол. — Пелагія Кучкуда, Володимир і Світлана Недільські, Наталія Базарко, Юрій Ставничий, Петро і Анна Світницькі, Михайло і Наталія Мітрінґи, Михайло і Анна Кікціо, Володимир і Гедвіґа Черевки, Ірена Балута, Юрій Кисілевський;

по 10.00 дол. — 83-ий Відділ СУА з льотерії, Стефанія Лукомська, Павліна Підляк, Мирон і Ірина Залуцькі, Юрій і Ірена Колодії, Роман Лапичак, Ярослава Кукіль, Ростислав Пенцак, Іван і Анна Вішки, Орест Дутка, Дора Грицеляк, Марія Лапчинська, Микола Ромач, О. і М. Венчаки, Стефанія Костик, Марія Куца, Стефан Покора, Микола Хом'як, Марія Семянчук, Іва Лісікевич, Марта Шиприкевич, Неоніла Тершаковець, Валентина Когут, Роман і Лідія Процики, Олександра Олійник, Орест Мартинович, Ольга С. Сукман, Зеновія Мосійчук, Роман і Дзвінка Шведи, Анастасія Кікціо, Ніна Вінокурзєв, Тетяна Грицина, Віра Коваленко, Олександра Токе, Н. і М. Тесаровичі, Єлизавета Кузан, Джоєна Керелейза, Еліяш і Іванна Павліші, Марія Бартошевич, Ростислава Стєсів, Барбара Швед, Луція Медицька, Адріан Горницький, Ігор і Ольга Чмоли, Іванна Яремко, Мері Маленчук, Іван Дуда, Іванна Петик, Богдан Геврик;

по 5.00 дол. — Іван Саміленко, Зінаїда Левицька, Зиновій Квіт, Іван і Катерина Попеки, Мері Яциняк, Антін Дальний, Анна Івашко, Іван Дмитрус, Петро Коханік, Сава Креховецький, Михайло Кухта, Мирон Захарясевич, Іван Гайдук, Василь Мизак, Стефанія і Осип Іванчуки, Софія Мелник, Петро Волошок.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. проф. Осипа Гулея**, мужа нашої членки пані Зені, **15.00 дол.** на Український Музей в Нью Йорку складає **89-ий Відділ СУА** в Кергонксоні, а пані Зені і всій родині висловлюємо щире співчуття.

У світлу пам'ять **бл. п. Юлії Капавей** на Український Музей **20.00 дол.** складає

Гелена Служак

Замість квітів на могилу **бл. п. проф. Осипа Гулея** склав на Український Музей в Нью-Йорку **15.00 дол.**

89-ий Відділ СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Ореста Бедрія**, сина нашої членки Оксани Бедрій, складаємо **15.00 дол.** на будову Українського Музею.

Управа 89-го Відділу СУА в Кергонксоні.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Володимира Михайлова** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею, а родині висловлюємо наші щирі співчуття.

Катря і Володимир Воловодюки

В пам'ять **бл. п. проф. Філарета Лукіяновича** складаємо **25.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку, а родині покійного висловлюємо щире співчуття.

Люся і Дам'ян Поритки

У світлу пам'ять **бл. п. інж. Богдана Турка**, нашого незабутнього мужа і батька, складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею.

Марія і Ярина Турки

Замість квітів на свіжу могилу сл. п. проф. Осипа Гулея складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку.

Марія Стефанів

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. проф. Осипа Гулея зложили: **по 5.00 дол.** — Микола Семанишин, Стефанія Лукомська; **по 10.00 дол.** — Галя Хамула, Михайлина Бігун, Іванна Гошовська, д-р Богдан і Марія Бабії, Степан і Христя

Головаті; **15.00 дол.** — Меланія Кокорудза; **по 20.00 дол.** — Зеня Ковальська, Михайло і М. Барани, інж. Роман Боб'як, Анна і Данило Слободяни, інж. Марія і Ярослав Січинські.

З нагоди Золотого Ювілею (50 років) спільного подружнього життя моїх сватів — Марії і Ярослава Пашинів складаю **50.00 дол.** на Медичний Фонд Допомоги Дітям та Молоді Чорнобиля.

Ірина Салук, Парма, Огайо.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ" ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

На похороні бл.п. Романи Мицик родина і приятелі зложили пожертви на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" замість квітів на могилу **по 50.00 дол.** — М. і Р. Данилюки, О. і І. Микитини, І. Б. і І. Мицики, Л. і Р. Мицики, родина Струків; **по 25.00 дол.** — Мирослава Глушок, Х. і А. Данилюки, О. Фостяк; **по 20.00 дол.** — М. і Д. Осадци, д-р Теодозій і Д. Самотулки; **по 10.00 дол.** — родина Гулаїв, Марійка і М. Глушки, Г. Костюк, Л. Мриглоцька, Юстина Надрага, 11-ий Відділ СУА, Е. Панасюк. Разом 385.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. Миколи Ярошенка, батька голови Окружної Управи в Нью-Йорку Наді Савчук, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Нашого Життя".

Окружна Управа СУА в Нью-Йорку

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. Миколи Ярошенка, батька голови Окружної Управи СУА в Нью-Йорку Наді Савчук складають **40.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Наталка Дума, Анна Рак, Омеляна Рогожа, Еліза Панчак

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. Миколи Ярошенка на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складають **30.00 дол.**

Роман і Анна Байляки

Замість квітів на свіжу могилу дорогої Наталки Лопатинської складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Дарія Німців, Сідней, Австралія

Замість квітів на могилу бл.п. Анни Курилко складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **10.00 дол.** Галина Клюфас, **5.00 дол.** Фалина Войтович, через 68-ий Відділ СУА у Сиракузах.

Жертвую **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" за всіх, які упокоїлися раніше і недавно з моєї родини і родини мого мужа, супутника і доброго товариша мого життя — Володимира, за всіх, що відійшли у Вічність в Україні (часто замучені) та скрізь на всіх частинах нашої неспокоїної планети.

Юліяна Клюковська зі всією родиною, Чікаго, Іл.

Недавно у Львові померла бл.п. Ольга Паук, сестра нашої членки Ярослави Казанівської, в її пам'ять складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а сестрі і родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 63-го Відділу СУА в Дітройті.

Contribution at \$15.00 to "Our Life Magazine" in memory of **Marla Savchak's husband Julian** — donated Mr. & Mrs. Alvin & Eleanor Lewis Donnenfeld.

На свіжу могилу бл. п. Стефа. ь Тарнопільської, колишньої членки нашого Відділу, складаємо **10.00 дол.** на

Пресовий фонд "Нашого Життя".

Управа і членки 65 Відділу СУА в Нью Брансвик, Нью.Дж.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. Марії Залігач, довголітньої членки 47-го Відділу СУА в Рочестері, Н.Й., на Фонд Суспільної Опіки — Поміч Україні склали: **30.00 дол.** — Дарія Тишовницька; **по 20.00 дол.** — Анна і Микола Єйни, Марія і Омелян Оменцінські, Олена Харамбура, Татяна і Ростислав Шутери; **15.00 дол.** — Люба і Роман Домбчевські; **по 10.00 дол.** — Василь Білан, Наталя Гуран, Анна Капітан, Марія і Іван Крамарчуки, Роман Куціль, Ярослава Левицька, Марія Лещинин, Іванна і Мирон Мартинці, Ірина Михайлюк, Текля і Степан Приймаки, Ірина і Мирон Руснаки, Андрій Харамбура, Марія Холєвчук, Ірина Шмігель; **по 5.00 дол.** — Ольга Ганушевська, Ірина Гафткович, Тамара Гривнак, Марія Костів, Катря Лялька. **Разом 290.00 дол.**

Управа і членки 47-го Відділу СУА в Рочестері, Н.Й.

В пам'ять бл.п. Марії Петришин, матері Олі Гнатейко, членки Екзекутиви СУА склали 190.00 дол. В тому: на пресовий Фонд журналу "Наше Життя" 25.00 дол. — д-р Іванна Ратич; на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля по 25.00 дол. — Марія і Ярослав Томоруги та Ірина і Ярослав Куровицькі; 20.00 дол. — Іванна і Стефан Рожанковські; по 10.00 дол. — Марія Савчак, Лідія Гладка, Ірина Чайківська, Марта Данилюк, Рома Шуган, Христя Навроцька, Лідія Білоус, Люба Прокоп, Ірена Чабан, Розалія Полчій; 5.00 дол. — д-р Марта Богачевська-Хом'як.

ЗАПАСНИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

У 20-ту річницю смерті мого незабутнього мужа бл.п. Романа Качмарського, як вічний спомин жертвою **25.00 дол.** на Запасний Фонд журналу "Наше Життя".

Дружина Ірена Качмарська

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

У світлу пам'ять бл.п. Марії Петришин, матері Олі Гнатейко, заступниці голови СУА, складаю **25.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Лідія Фіцалович, Нью-Гейвен, Конн.

У світлу пам'ять бл.п. Марії Петришин, матері Олі Гнатейко і проф. Володимира, на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля складають **40.00 дол.** Марта і Богдан Цимбалісті.

Складаю **500.00 дол.** на Допомогу Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля і **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" з продажі моїх вишивок і ляльок під час Фестивалю етнічних груп в кіоску Українсько-Американського Товариства в Сант Пітерсбургу, Флориди.

Стефанія Цегельська

В пам'ять **бл.п. Марії Петришин**, мами Олі Гнатейко, складаю **25.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Дарка Чайківська-Боуадана

На похороні **бл.п. Романи Мицик** родина і приятелі зложили пожертви замість квітів на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля в сумі **1,355.00 дол.** В тому числі: **75.00 дол.** — Ірена, Богдан, Наталка й Ігор Мицики; **по 50.00 дол.** — Б. і В. Фостяки, родина Р. Кузик, О. і І. Микитини, Л. і Р. Мицики, родина Струків, Р. і Д. Микитини, Г., Н. і Л. Калмани; **45.00 дол.** — Сорестате Н. Дж. Банк; **35.00 дол.** — Креативне Маркетинг Аліансе; **по 25.00 дол.** — родина Гулаїв, О. і Р. Гладкі, Н. і І. Гомеді, Біянка, Дамато, Д. Кузик, Г. і С. Максимюки, І. і Д. Микитини, А. і О. Мицики, Туня Мицик, Народний Дім, І. Охримович, І. і Д. Сеник, М. і Л. Сії; **по 20.00 дол.** — родина Веремєнків, Маріяка і М. Глушки, М. Головачак, М. і С. Колодії, Г. Костюк, д-р О. і Е. Коцопеї, Б. і Н. Микитини, О. і І. Мізюки, О. і Я. Мочерняки, Л. Мриглоцька, С. Мрочко, Г. Панас, Л. і О. Сеники, Г. Сиротюк, родина Фатів; **15.00 дол.** — родина Флюнтів; **по 10.00 дол.** — М. і Т. Бойцуни, родина Бюкененів; Е. і С. Геци, О. Гоеві, родина Головка, З. і М. Городиські, родина Гулів, І. Дадерко, В. Джулін, О. Желехівський і Надія, М. Зрада, К. і В. Копаниці, М. і Д. Копаниці, В. і В. Коцопеї, В. і Ю. Лесенські, М. Мартиненко, Е. Панасюк, А. Панчишин, родина Плисів, О. Побігушка, родина Семковичів, Д. і О. Січі, родина Турчинів, С. і Л. Факадії, М. Шлапак.

У пам'ять **бл.п. Володимира Пеленського**, який упокоївся в Бозі 3-го березня 1991 р., членки 70-го Відділу СУА в Пасейку зібрали на Панахиді датки на Медичний фонд Допомоги Дітям і Молоді в сумі **545.00 дол.** **По 50.00 дол.** — Ольга і Мирон Гнатейки, Віра Еркаліно, Михайло Пеленський, Наталія Пеленська; **по 25.00 дол.** — Марія Гелемей, Теофіль Кулик, 70-ий Відділ СУА; **по 20.00 дол.** — Марія Бакалець, Іван і Ольга Буртики, Марія Мартинюк, Ольга Мочула, д-р Богданна Свистун, Ольга Фарміга, Міра Тархівська; **по 10.00 дол.** — Христина Блаженко, Олена Бобилляк, Марія Борбич, Оленка Вірстюк, Ростислав Галабурда, Дора Гарасимович, Стефанія Квасовська, Дарія Колатало, Світляна Марченко, Ядвіга Дяченко, Василь Мочула, Степан Путижевич, Ірина Цапар, Ірина Чайківська.

У світлу пам'ять **бл.п. Катерини Харкевич** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля зложили **по 100.00 дол.** — Ольга і Мирон Гнатейки, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки; **50.00 дол.** — д-р Петро й Ірена Поповичі; **20.00 дол.** — Анастасія Хариш.

Замість квітів на могилу нашої невіджалуваної дорогої членки **бл.п. Наталії Лопатинської** складаємо **200.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

10-ий Відділ СУА у Філядельфії, Па.

Замість квітів на свіжу могилу нашого дорогого родича і друга **сл.п. Василя Кия** складаємо **200.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Марія і Юрій з Христею Савицькі

В пам'ять **Лалі** складаємо на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля через 74-ий Відділ СУА в Чикаго **100.00 дол.** — З. О. Литвинишин, **20.00 дол.** — Г. М. Медвецькі. Разом: **120.00 дол.**

Вшановуючи світлу пам'ять дорогого **д-ра Романа Осінчука**, складаємо **75.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Ольга, Марія, Ксеня Руденські.

Як нев'янучий вінок на свіжі могили в Україні наших шкільних товаришок **Надії Яцкевич-Мелень і Ольги Зобнів-Олеарник** складаємо **65.00 дол.** через 82-ий Відділ СУА на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Анна Політило, Іванна Клим, Надія Попель

Замість квітів на могилу **бл.п. Володимира Кравса** складають через 68-ий Відділ СУА на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля **40.00 дол.** працівники Суу-ахога County Auditor's Office, **20.00 дол.** О. Топорович. Разом: **60.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. радника Степана Гіби** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Надія і Степан Гробель:

In memory of **Marla Wislocky** for Medical Fund Aid Children of Chornobyl donated **\$50.00** **George & Oksana Steranka, E. Hanover, N.J.**

В пам'ять дорогої незабутньої двоюрідної сестри **бл.п. Марії Пелюхівської** складають через 84-ий Відділ СУА **50.00 дол.** Катерина Чернек, Марія Кундис на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

В пам'ять **бл.п. Юліяна Савчака** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля **50.00 дол** складають **Ольга і Мирон Гнатейки.**

В першу річницю смерти **бл.п. о. Лева Любинського** складають **25.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля **подружжя Максимюків.**

Замість квітів на могилу **бл.п. Надії Гулай** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля склали через 11-ий Відділ СУА **25.00 дол.**

Галина і Стефан Максимюки

В пам'ять **бл.п. д-ра Романа Осінчука** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля склали **25.00 дол.**

Дружині Лідії і доні Юліяні складаю щирі співчуття.

Ольга Лісс

В пам'ять **бл.п. Богдана Гошовського**, сина нашої членки Леонтини Гошовської і колишнього члена гуртка юних книголюбів при 82-му Відділі СУА, складаємо **15.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

82-ий Відділ СУА

В пам'ять мого чоловіка **Михайла Пенцака**, моїх родичів **о. Івана і Ольги**, моїх братів **Климентя і Андрія Ремичів** — складаю **50.00 дол.** на Фонд допомоги дітям Чорнобиля і **25 доларів** на Пресовий фонд журналу "Наше Життя".

Дарія Пенцак
Філядельфія

ВІТАЄМО!

Управа і членки 12-го Відділу ім. Олени Пчілки в Клівленді щиро вітають нових членок Анну Вирсту і Ярославу Бассо.

Едіта Морозинська
пресова референтка

ПОДЯКА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

Щиро дякуємо всім жертводавцям з громадянства, членкам СУА, які зложили датки на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля та на Фонд Суспільної Опіки — Допомога Україні.

Рівно ж дякуємо всім, які склали пожертви з різних нагод, поміщуємо на сторінках журналу СУА — "Наше Життя".

Подаємо листу жертводавців, які зложили на "Фонд медичної Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля".

ПОЖЕРТВИ НА МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

	доларів				
Володимир і Стефан Сливоцькі (Нью-Йорк)	2,000	113-ий Відділ (з улаштованої імпрези "Монте Карло")	1,500	92-ий Відділ	210
Округа Північного і Південного Нью-Йорку з нагоди 35-літнього ювілею	2,000	25-ий Відділ (з улаштованої виставки картин мисткині Акрадії Оленської-Петришин)	1,235	77-ий Відділ	150
Віра і Андрій Косовичі	1,000	73-ий Відділ	1,062	28-ий Відділ	125
Таїса і Андрій Рак (через 83-ий Відділ)	500	21-ий Відділ	729	88-ий Відділ	105
Борис Галатин, панство Р. Куделі по	100	Округа Чікаго	695	22-ий 93-ій, 36-ий Відділи по	100
Українські Католицькі Ветерани при церкві св. Юра в Нью-Йорку	100	46-ий Відділ	560	Округа Нова Англія	70
Галина Шембель, Надія Юрчинська, Зірка і Орест Коси (Канада) через 86-ий Відділ по	50	97-ий Відділ	530	18-ий, 13-ий, 52-ий, 6-ий, 85-ий Відділи по	50
Анна Маркевич	80	82-ий Відділ (з розпродажі льотерії)	520	29-ий Відділ, Дарія Витанович (через 64-ий Відділ) по	25
Юлія і Олег Коротки, Ірена Пашковська, Ніколас Найко по	25	119-ий Відділ (з нагоди 10-річчя Відділу)	500	Ярослава Стасюк (через 64-ий Відділ), Марія Самулка (через 65-ий Відділ) по	20
Надія Блакида	15	22-ий Відділ	450	ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНИ	
86-ий Відділ	1,935	90-ий і 51-ий Відділи по	400	113-ий Відділ (з улаштованої імпрези "Монте Карло")	1,000
33-ий Відділ	1,927	62-ий Відділ	350	Панство Я. Цегельські (через 91-ий Відділ)	500
74-ий Відділ	1,760	47-ий і 102-ий Відділи по	310	59-ий Відділ	500
Округа Огайо	1,514	65-ий Відділ (з нагоди 35 літнього Ювілею)	300	64-ий Відділ	250
		10-ий Відділ	343	83-ий Відділ	200
		103-ий Відділ	258	22-ий Відділ	100
		69-ий Відділ (з коляди)	253		
		84-ий Відділ	230		
		38-ий Відділ	200		

Лідія Черник,
референтка суспільної опіки СУА

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

Від березня 1991 р. до травня 1991 р. вплинуло:

Даток — зворот коштів подорожі від О. Гнатейко
Досі вплинуло
Разом:

300.00 дол
87,196.00 дол.
87,496.00 дол.

Жертвую **300.00 дол.** на Фонд ім. Ол. Лотоцької — зворот за покриття коштів за літак до Лос Анджелес, куди я їздила у справі організування нового Відділу.

Ольга Гнатейко

АНДРІЙКОВА ПАСІКА

ОЛЯ ГАЄЦЬКА

Андрійко розпрощався з хлопцями і дівчатками, з якими провів свій перший рік у школі. Затримався на порозі школи й трохи сумно стало йому, що може декого з них не буде бачити під час вакацій, бо майже всі кудись поїдуть. Але це були лише хвилини. Андрійко — малий життєрадісний хлопчина — з усіх пір року найбільше любив літо. Всі найкращі забави відбувалися у маленькому городі біля їх хати, що стояла у затишній частині великого міста. Приємно буде напівроздзягнутому бігати та втішатися теплим соняшним промінням і стежити за метеликами та бджілками, що сідали на бабусині квіти, випиваючи з них медок. Андрійко любив комах, пташок і звіряток, що час від часу появлялися в садку, і він, не лякаючи їх, тихенько спостерігав, як вони носять галузки, щоб збудувати гніздечка та як годують своїх малят.

"Літо — прекрасне!" — думав Андрійко. Незабаром він перший раз поїде до табору, де напевно зустріне багато нових товаришів, з якими буде ходити на прогульки, майструвати, співати та багато дечого цікавого навчиться. А коли повернеться з табору, — зрадів

він на саму згадку про це, дідусь і бабуня, які мають більше вільного часу, візьмуть його з собою на море, де він буде закінчувати вакації. Вже відтепер укладав пляни, як то він буде стрибати по морських хвилях на новій дощечці, яку купив йому тато. Тільки щоб бабуся не журилася і не переживала, якщо морська хвиля на кілька секунд його прикриє — він же ж юнак і вміє плавати!

Так роздумуючи, Андрійко прийшов до хати, де чекала на нього мила несподіванка.

— Андрійку, — сказав дідусь, — завтра ми з тобою поїдемо на село до пана Миколи.

Хлопець зрадів, бо знав, що пан Микола має пасіку, де можна буде поласувати медом, що ще свіжий у вошині, прямо з вулика.

— Чи може поїхати з нами мій приятель Лесик? — спитав Андрійко.

— Добре! — погодився дідусь.

Приїхали на прекрасну, розташовану в лісі, оселю пана Миколи. Андрійко і Лесик, мов зачаровані, бігали між квітниками, приглядаючись захоплено, як працюють бджілки. Вони збирали мед і носили до вуликів, яких тут було дуже багато.

Рис. М. Бутовича
Drawing by M. Butovych

— Лесику, чи ти зможеш тримати в таємниці щось, що зараз тобі скажу? — почав Андрійко. — Я привіз зі собою малу скляну пляшечку, а ти допоможеш мені зловити і всадити до неї кілька бджілок.

Лесик здивовано відкрив ротик, але мовчки послухав свого друга і на знак згоди слухняно покивав голівкою. Побігали, погралися і після смачної гостини повернулися додому.

Вранці за корчами у садку Андрійко почав "роботу". Лесик приніс три коробочки, що мали стати вуликами, вложили до них по кусочку воску, що дістали від пана Миколи, і обережно впустили до "вуликів" бджілок.

— Тут буде наша маленька пасіка, — радів Андрійко. — Завтра прийдемо і побачимо, як бджоли приносять медок!

На другий день хлопці, граючись м'ячем та кольоровими складанками, ледь не забули про Андрійкову пасіку. Коли біля полудня прибігли і заглянули — побачили, що у двох "вуликах" не було ані меду, ані бджілок, а в третьому бджілка застрягла у малій щілині коробочки. Андрійко хотів їй допомогти, але вона вжалила його так, що Андрійко крикнув з болю, а палець спух як м'ячик.

Андрійко з плачем прибіг до дідуся і мусів признатися до "історії".

Дідусь, усміхнувшись, сказав:

— Знаєш, Андрійку, не треба закладати пасіку, навіть маленьку. Бджоли — так як люди мають свою зорганізовану громаду, що зветься рій. Роєм проводить найбільша і найсильніша бджола — королева-матка, яка зносить яечка. Одні бджоли-робітничі будують з воску маленькі посудини, що зветься вощиною, а інші приносять туди мед. Є ще й такі лінивці, що не хочуть працювати і їх звать трутнями. Їх бджоли не люблять і проганяють з вулика. Як бачиш, одному важко працювати для громади, а спільно можна зробити багато добра.

Андрійко слухав уважно, забуваючи про палець, що болів, і думав, що іншим разом, коли поїдуть на село, він обов'язково мусить побачити, як пан Микола заганяє рій бджілок до вулика.

Рис. М. Дмитренка.

Drawing by M. Dmytrenko.

ОЛЕНА ПЧІЛКА

ЛЮЛІ, ЛЮЛІ...

Спи, моя доненько, спи, моя доленько!
Я колишу на руках;
А як заснеш, моя ясна зоренько, —
Сяду в тебе в головах.
Ласка ж та пильная, чула, прихильная,
Буде твій сон стерегти;
Мати глядить тебе, квітко прихильная. —
Щиро впевняйся їй ти.
І все життя своє буду, дитя моє,
Серцем тебе пильнувать,
І спочування повік таке саме
Буду тобі уділять.
Як не вграватиме, світлом сіятиме,
Радістю серце моє, —
Горе голубки його розбиватиме,
Радість журбою пов'є!..
Вгляджу ж в очах твоїх щастя блискучее,
З любов'ю я обіймусь
І задавлю в собі горе пекучее
І до тебе усміхнусь!..
Спи ж, моя доненько! Спи, моя зоренько!
Спи, моє щастя ясне!
Хай обмина тебе лихо і горенько,
Ти на грудях у мене!

Рис. Л. Пясецької
Drawing by L. Piasetska

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою з членством СУА та цілою українською громадою, що 5-го лютого цього року несподівано відійшла у вічність на 88-му році життя відома громадська діячка бл.п. **Романа Мицик**.

Покійна народилася в українській родині Петра і Вікторії Фостяків. Освіту здобула в учительській семінарії у Львові. Описля була учителькою в Богородчанах, недалеко Станиславова. В 1929 році Романа вийшла заміж за інж. Адама Мицика. Подружжя увінчалось трьома дітьми: Романом, Оксаною та Орестом.

Під час Другої світової війни родина Мициків виїхала до Німеччини. Перебувала у перехідному таборі. В 1951 році Романа з дітьми переїхала до Америки. Адам Мицик мусів залишитися в Німеччині на кілька літ лікування.

Улаштувалися в Трентоні, Н.-Дж., і почалося тяжке життя на американській землі. Фізична праця, щоб допомогти дітям продовжувати освіту, та поміч мужеві забирали майже весь час. По приїзді мужа до Америки життя наладалося, але ненадовго. Недуга вичерпала здоров'я й інж. Мицик незабаром помер. Знову Романа залишилася сама. Вона не впала духом, брала активну участь в церковній та громадській праці. Була головою сестрицтва при церкві св. Йосафата, вчила українську мову в парафіяльній школі, була однією із засновниць СУА в Трентоні, головою 11-го Відділу СУА, займала різні пости в союзі, за що була нагороджена Почесною грамотою.

Завжди цікавилася громадським життям в Америці та Україні. Дуже раділа відновленням церкви й національним рухом на рідних землях. Коли була потреба, ніколи не відмовлялася допомогти іншим, завжди приходила першою з порадою.

Покійна Романа Мицик залишила в глибокому смутку дочку Оксану Микитин, синів Романа і Ореста, сімох внуків та четверо правнуків і сестру Ярославу Лабку. Відійшла в інший світ з виконаним завданням супроти своєї родини, церкви та громади.

Від 11-го Відділу СУА в Трентоні покійну прощала голова Емілія Панасюк, а членки слали квітку любови,

яку голова зв'язала у китицю та разом з грудкою землі з гробів батьків у Львові зложила у її стіп.

Пам'ять про бл.п. Роману Мицик залишиться у наших серцях. Вічна їй пам'ять!

Дочці Оксані, синам Романові, Орестові, внукам, правнукам та сестрі Ярославі Лабці складаємо глибокі співчуття.

Емілія Панасюк,
голова 11-го Відділу СУА

12 березня ц. р. на 84-му році життя відійшла у вічність бл. п. **Неоніла Павлюк**.

Прощаючи дорогу союзняку, голова Відділу СУА Олена Мельничук сказала:

"Майже щодня читаємо у нашій пресі жалобні клепсидри: помер наш батько, дідусь, син чи мати, бабуня, дочка. І завжди сказано, що це колишній член тої чи іншої нашої організації, громадський діяч чи діячка. Часто підкреслюються заслуги померлої людини перед громадою. Прощаючи Неонілу Павлюк від нашого 24-го Відділу СУА, ми, його членки, написали б їй таку клепсиду: "Померла шляхетна людина, померла гарна людина, померла добра людина". Всі ми, котрі впродовж років мали честь співпрацювати з Неонілою, завжди пам'ятатимемо її щирю, безкорисливу відданість нашій організації. Ми ніколи не чули від неї слів відмови від праці, яка іноді й була непосильна її вікові й здоров'ю. Вона першою складала пожертви на потреби організації. Вона належала до тієї високої класи жінок, котрі загальне добро ставлять понад особисте. Неоніла Павлюк була тією людиною, якій належить такий рідкісний прикметник як шляхетна людина. Ми завжди пам'ятатимемо її щирю, ясну посмішку, її тихе приятне слово. Хай Господь, котрий все відає, прийме її душу у свої хорони, а вона нехай звідтіть чуває над нами і, як бувало, допомагає нам у нашій союзнянській праці".

Голова Відділу О. Мельничук від імені членок 24-го Відділу склала родині покійної найсердечніші вислови глибокого співчуття.

Ірена Левицька,
пресова референтка

17-ий Відділ СУА ім. О. Теліги в Маямі, Фл., прощав свою довголітню посестру, бл.п. **Еву Дідич**, яка померла 1990 р.

Ева була погідної вдачі, завжди спокійна і усміхнена, незважаючи на тяжку хворобу, яка часто не дозволяла їй брати активну участь в організаціях. Завжди цікавилася діяльністю і успіхами Відділу.

Панство Дідичі є дуже жертвенні, особливо матеріально помагали питомцям у Бразилії. Завдяки їх жертвам вже один питомець висвятився, другий буде висвячений невдовзі. За волею покійної чоловік І. Дідич буде спонзорувати третього питомця. Подружжя Дідичі також посилали пакки до Бразилії і Аргентини.

Від Відділу покійну прощала голова Ірина Ракуш.

У пам'ять своєї дорогої дружини Еви на руки голови Відділу чоловік зложив 50 дол. на пресовий Фонд "Нашого Життя" і 50 дол. на сиротинець св. Ольги в Прудентополі, Бразилія.

Мирослава Тершаковець,
пресова референтка

Ділимося сумною вісткою, що 22 березня ц.р. померла довголітня активна членка 66-го Відділу СУА в Нью-Гейвені бл.п. **Софія з Шпікулів-Брезицька**.

Народилася Софія на Україні 19 травня 1895 р. В. 1912 приїхала до Америки, де працювала у шпиталі, в готелі "Тафта", по католицьких парафіях завідувала кухнею. В 1915 р. вийшла заміж за Осипа. Ще в молодому віці чоловік осліп, так що далі працювала ще тяжче, бо старанно опікувалася чоловіком. Люди, які приїжджали до Америки, заходили до родини Брезицьких. Вона, завжди весела, привітна, гостила у себе новоприбулих та помагала шукати їм праці. Була членкою церкви св. Архистратига Михаїла в Нью-Гейвені, а у Відділі СУА довгі роки працювала господарською референткою. Від заснування 414-го Відділу Українського Народного Союзу аж до смерти була діючою головою.

Залишила в смутку доню Олену, союзнянок та Ньюгейвенську громаду.

Ірина Гриневич,
пресова референтка

Від Редакції

Редакція не приймає матеріялів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

120-ИЙ ВІДДІЛ СУА В РОЧЕСТЕРІ, НЬЮ-ЙОРК

Річні загальні збори 120-го Відділу СУА в Рочестері, Нью-Йорк, відбулися 31-го січня ц.р. Окружну управу репрезентувала голова Марія Крамарчук.

Управу на 1991 рік вибрано в такому складі: Лідія Джус — голова, Оксана Федук — заступниця голови, Христя Винник-Вілсон — секретарка, Марія Мосюк — скарбничка.

Референтки: Галя Снігур — організаційна, Христя Вагенблас — архівар, Христя Гушовська — музейно-мистецька, Ірена Сялковська — виховна, Ірка Рендзяк — суспільної опіки.

Контрольна комісія: Леся Телеґа — голова.

Христя Винник-Вілсон,
секретарка

12-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ В ПАРМІ, ОГАЙО

Річні загальні збори Відділу відбулися 2 лютого ц.р. Окружну управу репрезентувала Іванка Шкарупа. До президії увійшли: Лідія Базарко — голова, Неоніля Винярьська — секретарка.

Управу на 1991 рік вибрано в такому складі: Дора Сторожинська — голова, Іда Котелевець — заступниця голови, Дарія Городиська — протоколярна і кореспонденційна секретарка, Юлія Трач — скарбничка.

Референтки: Іда Котелевець — організаційна, Ганна Придаткевич — культурно-освітня, Надія Дейчаківська — зв'язків, Неоніля Винярьська — музейно-мистецька, Оксана Баслядинська — виховна, Євгенія Тіщинська — суспільної опіки, Люба Дармохвал —

стипендійна, Едіта Морозинська — пресова, Лідія Вирста — імпрезова, господарська.

Контрольна комісія: Надія Дейчаківська — голова.

Едіта Морозинська,
пресова референтка

28-ИЙ ВІДДІЛ СУА В НЬЮАРКУ

Загальні збори 28-го Відділу СУА в Ньюарку відбулися 3 лютого ц.р. Окружну управу репрезентувала Тереса Дідик.

До президії зборів увійшли: Ліда Гладка — предсідниця, Слава Олесницька — заступниця, Зеновія Воробець — секретарка.

Управу на 1991 рік вибрано в такому складі: Надія Бігун — голова, Зеновія Воробець, Ольга Гнатик, Ольга Муссаковська — заступниці голови, Іванна Хамуляк — секретарка, Леся Падковська — скарбничка, Євгенія Ратич — заступниця.

Референтки: організаційна — Наталія Загайкевич, культурно-освітня — Марія Робак, заступниця — Марія Семанишин, імпрезова — Таїса Богданська, заступниця — Осипа Яворська, суспільної опіки — Ольга Гнатик, скарбничка — Софія Андрушків, листування до хворих членів — Люба Турянська, господарські — Юстина Луків, Параня Ляцко, Анна Мокринська, бібліотекарка — Ірена Качмарська, заступниця — Марія Стрижак, пресова референтка — Зеновія Воробець.

Контрольна комісія: Омелія Цяпка, Слава Олесницька, Євгенія Шпирка, Юлія Демчук, Ірена Качмарська.

Зеновія Воробець,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодиноке число 2.00 дол.

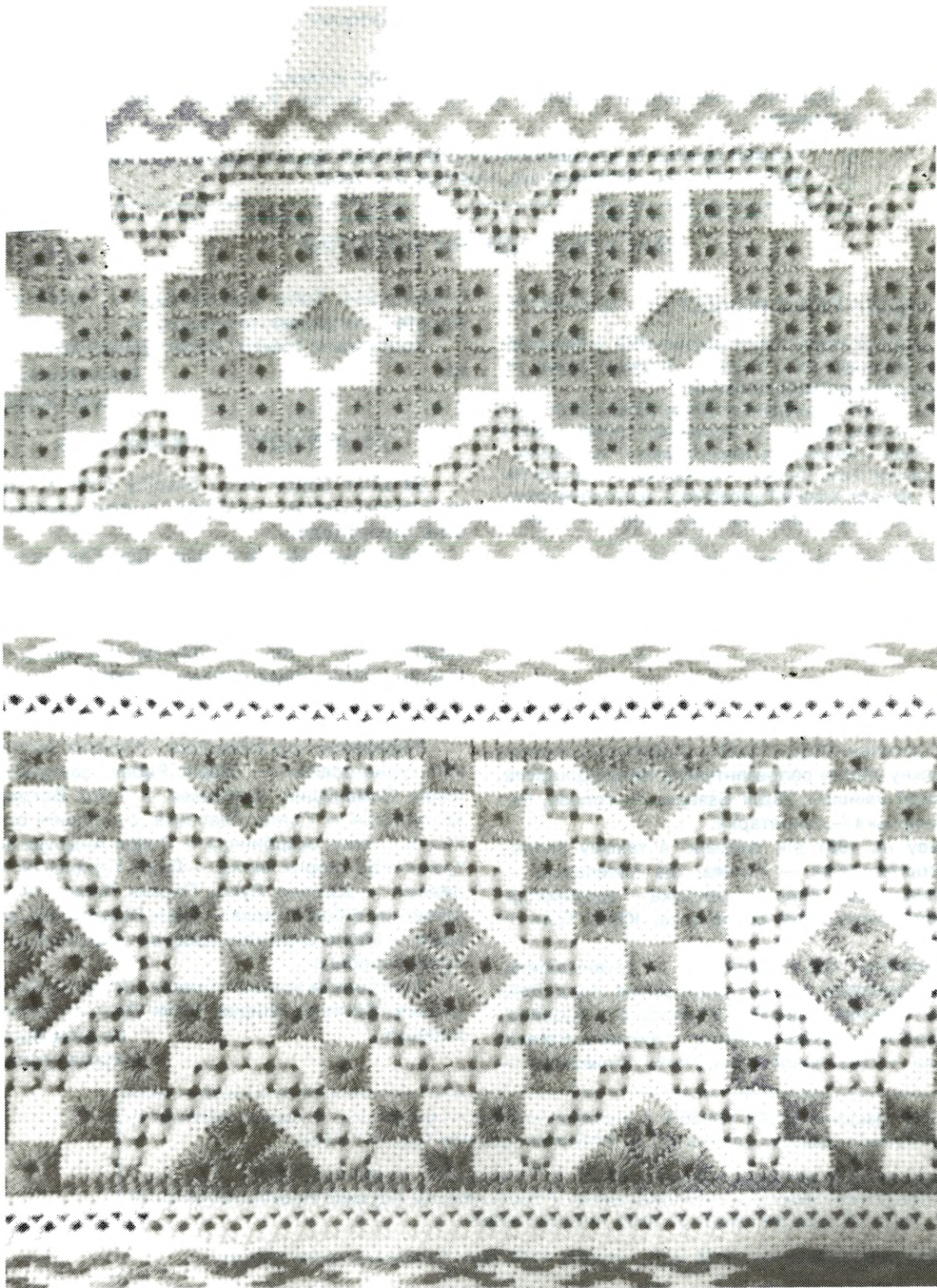
КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright1991 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Полтавщина. Техніка вишивання — настильовання і виколювання. Взір із прибіника зразків техніки вирізування, мережання та настильовання вишитого і подарованого Стефанією Цегельською для Українського Музею в Нью Йорку. Фото Л. Волинець

Poltava Region. Technique of embroidery — satin stitching and eyelet work. The design is from a sampler drawn threadwork, satin stitching and cut work. Embroidered and donated to The Ukrainian Museum in NYC by Stefania Cehelsky. Photo: L. Volynetz